Järjestön nimi

Montako työntekijää hankkeessanne on työskennellyt vuonna 2019?

Kaksi

Montako erillistä työntekijää hankkeella on työskennellyt vuonna 2019?

Kaksi

Montako henkilötyövuotta hankkeella tehdään vuonna 2019? (Henkilötyövuosi tarkoittaa kokoaikaisen työntekijän vuodessa tekemää työmäärää. Jos kohteella työskentelee kaksi osa-aikaista työntekijää 50 % työajalla, tarkoittaa tämä, että kohteella on palkattuja työntekijöitä yhden henkilötyövuoden verran.)

Henkilötyövuosia 1,92. Muutoskoordinaattorin osittainen hoitovapaa 8.8.-31.12.2019

Lisätietoja henkilöstöstä

Järjestöjen muutosagentti: Järjestöjen muutosagentti vastaa erityisesti hankkeen kokonaisuudesta ja yhteistyöstä maakuntatasolla. Hankkeen vastuuhenkilö, hoitaa hallinnolliset tehtävät, viestinnän etenkin maakuntaliittoon ja järjestöihin päin, tekee tiivistä yhteistyötä järjestöjen, kärkihankkeiden muutosagenttien ja uudistuksen vastuuvalmistelijoiden kanssa (maakunta- ja sote-uudistuksen kaatumiseen saakka). Järjestöjen muutosagentti innostaa ja motivoi maakunnan järjestöjä muutokseen ja kumppanuuteen sekä koordinoi järjestöjen vaikuttamista.

Muutoskoordinaattori: Muutoskoordinaattori vastaa erityisesti eri toimijoiden yhteistyöstä aluetasolla. Hän vastaa alueellisten elinvoimapajojen suunnittelusta ja toteutuksesta sekä järjestöjen ja kuntien yhteisen hyte-työn edistämisestä. Muutoskoordinaattorin tehtäviin kuuluu viestintä etenkin kuntatoimijoiden ja paikallisyhdistysten suuntaan sekä yhteistyö vastuuvalmistelijoiden (maakunta- ja sote-uudistuksen kaatumiseen saakka), muutosagenttien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Työntekijöiden rekrytoinnissa on kiinnitetty erityistä huomiota sote-, hanke- ja järjestöosaamiseen sekä kokemukseen ja toimivaan työparityöskentelyyn. Järjestöjen muutosagentti on pitkän linjan järjestötoiminnan kehittäjä ja vaikuttaja. Hänellä on yli 30 vuoden työkokemus, josta ajasta hän on toiminut yli 15 vuotta valtakunnallisella ja alueellisella tasolla mm. vaikuttaen järjestöjen asemaan sote- ja maakuntauudistuksessa. Lisäksi hänellä on 17 vuoden työkokemus kehittämishankkeista ja kouluttamisesta sekä järjestölähtöisestä palvelutuotannosta ja auttamistyöstä ja siihen kytkeytyvästä vapaaehtois- ja vertaistoiminnasta. Hänellä on erinomaiset maakunnalliset ja valtakunnalliset verkostot sekä laaja toimintaympäristön tuntemus. Hankkeen muutoskoordinaattori on hanke- ja verkostotyön ammattilainen. Hänellä on yli kymmenen vuoden kokemus kehittämishanketyöstä eri kohderyhmin, osaamista yhteistyön koordinoinnista, valmentamisesta/kouluttamisesta ja tilaisuuksien järjestämisestä sekä toimintaympäristön tuntemus. Molemmilla työntekijöillä on vahvat organisointi- ja koordinointi- sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot.

SEURANTA- JA ARVIOINTITIEDON KERÄÄMINEN

Kuvaa seuraavissa kohdissa, miten hankkeessa on kerätty seuranta- ja arviointietoa. Kuvatkaa, ***keneltä*** *tietoa on kerätty ja* ***miten****. Kuvatkaa,* ***kuinka monelta*** *tietoa on* ***kerätty*** *ja kuinka monelta tietoa on* ***saatu****. Kertokaa myös,* ***miten kerättyä tietoa on hyödynnetty*** *toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä*

3. Miten seuranta- ja arviointitietoa on kerätty työntekijöiltä?

ARVIOINTI- JA VAIKUTTAVUUSSUUNNITELMA. Seuranta -ja arviointitiedon keräämisessä noudatetaan hankkeen arviointi- ja vaikuttavuussuunnitelmaa. Suunnitelmaan kirjattujen palautteen keruukohtien lisäksi tarpeen vaatiessa kerätään palautetta toiminnan reflektoimiseksi ja kehittämiseksi.

ITSEARVIOINTI JA TYÖPARITYÖSKENTELY. Keski-Suomen vaikuttavat järjestöt -hanke on koordinaatiohanke, jonka toimintaympäristö on suurelta osin ennakoimaton. Koordinaatiotehtävässä oleellista on aktiivinen toimintaympäristön seuraaminen ja maakunnassa toimivien järjestöjen ajan tasalla pitäminen sekä eri toimijoiden yhteistyön mahdollistaminen ja edistäminen. Järjestöjen muutosagentti ja muutoskoordinaattori arvioivat toimintaa ja tarvittaessa suuntaavat toimintaa uudelleen suhteessa hankkeen tavoitteisiin ja toiminnasta saatuun palautteeseen sekä toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Maakunta- ja sote-uudistuksen kaaduttua hankkeen työntekijät vastasivat STMn ja STEAn Järjestö 2.0 -hankkeille suunnattuun tilanne-, yhteistyö- ja jatkosuunnitelmakartoitukseen ja raportoivat hankkeen sen hetkisen tilanteen.

EXCEL MÄÄRÄLLISESSÄ SEURANNASSA. Hankkeen excel-pohjainen seurantajärjestelmä on KYTin salatulla verkkolevyllä. Exceliin kirjataan määrällisen seurannan kohteet säännöllisesti. Määrällisesti seurataan kohtaamisia ja pidettyjä puheenvuoroja, hankkeen järjestämiin tilaisuuksiin osallistuneiden määrää, järjestöille tehtyjen uutiskirjeiden ja koosteiden määrää ja kuntakirjeiden määrää. Lisäksi seurataan eri järjestöjen tavoittamista ja sote-järjestöjen osuutta tilaisuuksiin osallistuneista.

KYT-JÄRJESTÖPALVELUIDEN TIIMI. Työntekijät ovat osa KYT-järjestöpalveluiden tiimiä, joka kokoontuu n. 1/kk. Tiimi arvioi toimintojen etenemistä sekä mahdollisia riskejä ja niihin varautumista. Tiimissä on etenkin hankkeen alkuvaiheessa täsmennetty hankkeen tavoitteita ja keskusteltu mm. hankesuunnitelmaan kirjatun Keski-Suomen järjestökartoituksen sekä siihen liittyvän datapankin haasteista ja riskeistä. Vuoden 2019 aikana tiimissä on käsitelty hankkeen toimintaympäristön ennakoimattomuutta ja hankkeen kiinnittymistä toimintaympäristöön. Tiimityöskentely on hankkeen toiminnan ja raportoinnin kannalta erittäin hyödyllistä, sillä KYT-järjestöpalveluiden työntekijät ovat olleet myös tekemässä hankehakemusta vuoden 2017 aikana.

KEHITYSKESKUSTELUT. KYTissä käydään henkilöstön kanssa kehityskeskustelut vuosittain kehityskeskustelulomaketta hyödyntäen. Näissä keskusteluissa arvioidaan mm. työn sujumista, hankkeen tavoitteiden saavuttamista, mahdollisia kehittämiskohtia ja tehtävien priorisointia sekä työn ruuhkahuippuja ja keinoja niiden tasaamiseen.

4. Miten seuranta- ja arviointitietoa on kerätty vapaaehtoisilta?

Hankkeen toiminnassa ei ole mukana vapaaehtoisia. Mikäli vapaaehtoiset ovat osallistuneet hankkeen järjestämiin tilaisuuksiin, he ovat vastanneet samoihin palautekyselyihin kuin kaikki muutkin osallistujat, ja tietoa on käytetty toiminnan suunnittelussa sekä arvioinnissa.

5. Miten seuranta- ja arviointitietoa on kerätty kohderyhmältä?

KOKOAVA PALAUTEKYSELY HANKKEEN TILAISUUKSISTA JA VIESTINNÄSTÄ 16.1.-8.2.2019.

Hanketyöntekijät tekivät sähköisen googlekyselyn vuoden 2019 alussa a) hankesuunnitelman mukaisiin, säännöllisesti järjestettäviin tilaisuuksiin osallistuneille sekä b) hankkeen viestinnän jakelulistoilla oleville. Kyselyllä kartoitettiin siihen saakka olleiden järjestöjen sote- ja maakuntapäivien (viisi tilaisuutta:

11.12.2017; 9.2.2018; 3.5.2018; 14.9.2018 ja 15.1.2019) sekä alueellisten elinvoimapajojen (vuoden 2018 keväällä elinvoimapajat seitsemällä alueella Keski-Suomessa) ja hankkeen viestinnän hyötyä vastaajille. Strukturoitujen väittämien lisäksi kyselyssä oli avokysymykset, joilla kartoitettiin 1) mitä konkreettista hyötyä hankkeen järjestämiin tilaisuuksiin osallistumisesta on ollut vastaajalle tai hänen edustamalleen organisaatiolle, 2) mitä konkreettista hyötyä hankkeen toteuttamasta viestinnästä on ollut vastaajalle tai hänen edustamalleen organisaatiolle, 3) missä hanke on onnistunut erityisen hyvin ja 4) missä hankkeen toimintaa voisi vielä parantaa.

Palautekysely lähetettiin 639 henkilölle ja siihen saatiin 81 vastausta. Vastaajista 17 oli osallistunut alueellisiin elinvoimapajoihin, 34 järjestöjen sote- ja maakuntapäiviin ja 15 molempiin. Vastaajista seitsemän ei ollut aivan varma, oliko osallistunut johonkin tilaisuuksista, koska kaikki tilaisuudet eivät aina hahmotu vastaajalle jonkin tietyn toimijan tai hankkeen tilaisuuksina.

Vastaajien mukaan tilaisuudet ja viestintä ovat vastanneet hankesuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Tilaisuudet ovat tukeneet verkostoitumista ja järjestöjen yhteistä vaikuttamistyötä sekä tarjonneet ajankohtaista tietoa maakunta- ja sote-uudistuksesta. Hankkeen viestintä on helpottanut ajan tasalla pysymistä sekä järjestön oman toiminnan suuntaamista ja jäsenistön ajan tasalla pitämistä. Viestintä on koettu aktiiviseksi, monikanavaiseksi ja maalaisjärjellä ymmärrettäväksi. Erityisen hyödyllisiksi on koettu järjestöjen muutosagentin laatimat koosteet toimintaympäristön muutoksesta sekä maakunta- ja sote-uudistuksesta. Vastaajista 80 % koki, että tilaisuuksista ja viestinnästä oli hyötyä vastaajalle ja/ tai vastaajan taustataholle. Vastaajista ne, jotka eivät olleet olleet aivan varmoja ovatko osallistuneet hankkeen tilaisuuksiin tai olleet hankkeen viestinnän kohderyhmänä, antoivat eniten kriittistä tai epävarmaa palautetta; tilaisuuksien ja viestinnän hyötyyn liittyen he valitsivat muita vastaajia useammin joko ”en osaa sanoa” tai ”eri mieltä” -vastauksen. Kokonaisarvosana hankkeelle kaikki vastaukset huomioiden oli 4/5**.**

Tämän palautteen perusteella ajankohtaista tilannekuvaa valottavia ja eri toimijoiden verkostoitumista lisääviä tilaisuuksia kannattaa järjestää edelleen. Järjestöjen muutosagentti laatii edelleen uutiskirjeitä ja tiivistelmiä järjestöille.

Palautekyselyssä saatiin muutamia keskenään erilaisia kehittämisideoita ja -toiveita. Niiden pohjalta pyritään jatkossa viestimään hankkeen tuloksista aiempaa enemmän ja mahdollisuuksien mukaan viestimään aiempaa vieläkin selkeämmin, ruohonjuuritasolle purettuna. Kaikkiin toiveisiin tai ehdotuksiin ei hankkeessa pystytä vastaamaan. Esimerkiksi liikunta-, kulttuuri-, nuoriso- ym. järjestöille kohdennettujen omien tapaamisten järjestäminen ei ole relevanttia eikä hankesuunnitelman mukaista toimintaa. Toiminnan laajentaminen maakunnan pienimpiinkin kyliin ei taas ole hankkeen resursseilla mahdollista.

JÄRJESTÖJEN SOTE- JA MAAKUNTAPÄIVÄT. Jokaisen järjestöjen sote- ja maakuntapäivän jälkeen osallistujilta kerättiin palautetta sähköisellä Google-kyselyllä. Tosin 15.1.19 järjestetyn sote- ja maakuntapäivän jälkeen ei tehty erillistä palautekyselyä, koska kokoava palautekysely tehtiin välittömästi heti 15.1. jälkeen. Palautekysely lähetettiin yhteensä 332 henkilölle, palautekyselyihin vastasi yhteensä 98 henkilöä (11.12.2017: 113 osallistujaa ja 48 vastausta; 9.2.2018: 90 osallistujaa ja 28 vastausta; 3.5.2018: 77 osallistujaa ja 11 vastausta; 14.9.2018: 52 osallistujaa ja 11 vastausta).

Järjestöjen sote- ja maakuntapäiviin osallistuneilta kysyttiin, lisäsikö päivä kiinnostusta ja mahdollisuuksia seurata ja olla mukana uudistuksessa. Lisäksi pyydettiin toiveita päivien sisältöön ja toteuttamistapaan jatkossa sekä kartoitettiin hankkeen viestinnän toimivuutta. Palautteiden perusteella päivät ovat vastanneet arviointisuunnitelmassa asetettuihin laadullisiin tavoitteisiin. Tilaisuudet on koettu informatiivisiksi, ajankohtaisiksi ja hyvin järjestetyiksi. Päivät ovat lisänneet järjestöjen kiinnostusta ja kykyä toimintaympäristön seuraamiseen sekä tukeneet järjestöjen vaikuttamistoimintaa. Palautteiden pohjalta päivien työpajaosuutta on pidennetty ja työpajojen vetäjiksi on kutsuttu maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa tiiviisti mukana olevia substanssiasiantuntijoita. Lisäksi on kehitetty hankkeen viestintää yhä monikanavaisemmaksi (mm. otettu käyttöön Twitter @ksvaikuttavat ja jaettu tietoa mahdollisimman monia kanavia pitkin) sekä lopetettu sähköisen uutiskirjeen laadinta. Sähköisen uutiskirjeen tekeminen vei paljon aikaa, siinä oli runsaasti teknisiä ongelmia, eivätkä vastaanottajat juuri avanneet sitä. Sähköisen

uutiskirjeen sijaan päädyttiin perinteisiin sähköposteihin, koska palautteiden mukaan ne tavoittavat vastaanottajat helpoiten.

ALUEELLISET ELINVOIMAPAJAT. Jokaisen alueellisen elinvoimapajan jälkeen osallistujilta (järjestöt, kunnan viranhaltijat ja päättäjät, muiden organisaatioiden edustajat ja kuntalaiset) on kerätty palautetta sähköisellä Google-kyselyllä. Vuonna 2018 kysely lähetettiin 220 osallistujalle ja vastauksia saatiin 44. Vuonna 2019 kysely lähettiin 169 osallistujalle ja vastauksia saatiin 46.

Palautteessa on kysytty tilaisuuden hyödyllisyyttä oman yhteisön ja kumppanuuden edistymisen kannalta: 1) osallistujien oivalluksia illasta, 2) mitä vievät mukana illasta omaan taustayhteisöön, 3) saivatko osallistujat uusia ideoita tilaisuudesta, 4) tukiko tilaisuus aitoa keskustelua ja vuorovaikutusta osallistujien kesken, 5) mitä voimme tehdä paremmin ensi vuonna ja 6) mistä osallistujat saivat tiedon tilaisuudesta.

Alueellisista elinvoimapajoista saatu palaute on ollut hyvää sekä vuoden 2018 että vuoden 2019 vuoden osalta ja tilaisuudet on koettu ”innostavaksi tavaksi koordinoida kunta- järjestöyhteistyötä”. Kiitosta ovat saaneet myös pajojen sisältö, etenkin työpajat ja iltojen organisointi. Tilaisuuksien hyödyllisyydestä kertoo se, että niitä toivotaan lisää. Kehittämispalaute on huomioitu seuraavan vuoden elinvoimapajojen suunnittelussa ja toteutuksessa, kuten lisäämällä kuntien ja osallistujien välistä vuorovaikutusta sekä aikaa työpajatyöskentelylle.

Vuoden 2018 elinvoimapajoissa teetettiin järjestöille alkuitsearviointikysely. Kyselyllä kartoitettiin järjestötoimijoiden kokemusta asemastaan kunnissa, suhtautumista toimintaympäristön muutokseen ja arviota omista muutosvalmiuksista. Kysely jaettiin 136 järjestöosallistujalle ja vastauksia saatiin 81. Vastausten perusteella noin puolella vastanneista yhdistyksistä yhteistyö kunnan kanssa on vastavuoroista, suunnitelmallista ja pitkäjänteistä. Noin puolet vastanneista haluaa tehdä yhteistyötä kunnan kanssa, mutta siitä ei ole vielä sovittu tarkemmin. Suurin osa oli vastannut, että toimintaympäristön muutokset koskettavat yhdistystä, mutta he tarvitsevat tukea vastatakseen niihin. Vastaajat tarvitsivat tukea erityisesti vaikuttamiseen ja toiminnan tulevaisuuden hahmottamiseen sekä viestintään. Itsearviointikysely tehdään uudestaan vuoden 2020 elinvoimapajojen päätöskiertueella, jolloin saadaan tietoa siitä, mihin suuntaan ko. asiat ovat kehittyneet kahden vuoden aikana. Vastauksia on hyödynnetty seuraavan vuoden elinvoimapajojen sekä hankkeen muutosvalmiustilaisuuksien, kuten mm. Muutosten ennakoinnin keinot sote-järjestöissä -koulutuksen sisällön suunnittelussa.

MUUT HANKKEEN JA/ TAI JÄRJESTÖJEN TILAISUUDET JA VERKOSTOTAPAAMISET. Hankkeen työntekijät ovat olleet mukana lukuisissa muiden toimijoiden organisoimissa tilaisuuksissa ja verkostotapaamissa mm. kertomassa ajankohtaisesta tilanteesta ja järjestöjen vaikuttamismahdollisuuksista. Osassa tilaisuuksia on kerätty erikseen palautetta, osassa palaute on tullut välittömästi tilaisuuden aikana ja tai sen jälkeen. Hanketyöntekijöiden kokoama tieto, toimintaympäristön muutosten kuvaaminen ja järjestöjen toiminnan linkittäminen toimintaympäristön muutoksiin on koettu erityisen hyväksi. Hankkeen työntekijät ovat lisäksi saaneet useilta järjestöiltä myönteistä palautetta suullisesti. Etenkin potilasjärjestöt ovat korostaneet sen tärkeyttä, että järjestöjen toiminta tulisi saada kytkettyä tiiviimmin hoito- ja palvelukokonaisuuksiin. Tätä työtä aloitettiin Keski-Suomessa osana tulevan maakunnan ekosysteemiajattelua, mutta se jäi kesken uudistuksen kaaduttua. Työtä jatketaan mm. yhteistyössä KS sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikön, Jyten ja seututerveyskeskuksen työntekijöiden sekä potilasjärjestöjen ja OLKA-toiminnan kanssa.

JÄRJESTÖ-VERKOSTOISSA KÄYDYT KESKUSTELUT HANKKEEN JATKOON LIITTYEN. Syksyn 2019 kuluessa hankkeen toiminnan linjaamisesta jatkossa on käyty keskustelua järjestöjen verkostoissa (viiden verkoston tapaaminen, yhteensä 49 osallistujaa) sekä 16.9. Jyväskylässä toteutetussa järjestöjen sote-tulevaisuus -kiertueella (noin 60 osallistujaa). Keskusteluiden kautta on haettu näkemystä siihen, mihin hankkeen toimintaa kannattaa järjestöjen mielestä painottaa. Se näkemys on vahvistunut, että hankkeen tärkeimpänä tehtävänä on edelleen varmistaa järjestöille tunnustettu asema ja tarkoituksenmukainen rooli maakunta- ja kuntatason hyte- ja sote-rakenteissa nyt ja tulevaisuudessa. Konkreettisesti tämä tarkoittaa mm. eri toimijoiden yhteistyön koordinointia ja aktiivista viestintää, järjestötoiminnan tiedon keruuta ja

näkyväksi tekemistä sekä järjestöjen tukea ja kiinnittämistä nykyisiin ja tulossa oleviin hyte -ja sote-rakenteisiin.

SOSTEN TILANNEKARTOITUS 2018 JA 2019. SOSTE laati Järjestö 2.0 maakunnallisten hankkeiden sidosryhmille tilannekartoituksen keväällä 2018 ja 2019. Kartoituksen avulla seurataan myös valtakunnallisesti järjestöjen roolia uudistuksessa sekä järjestöjen yhteistyörakenteiden ja järjestöstrategioiden syntymistä ja järjestöjen toimintaedellytysten kehittymistä kussakin maakunnassa. Keski-Suomessa kysely välitettiin vastattavaksi hankkeen asiantuntijaryhmälle (8 jäsentä), Keski-Suomen Järjestöareenan jäsenille (40 toimijaa) ja uudistuksen projektitoimistolle (viisi henkeä). Vastaajia oli vuonna 2018 yhteensä 38, ja vuonna 2019 yhteensä 23. Vastaajista suurin osa oli järjestöjä. Järjestöjen muutosagentti osallistui vuonna 2019 myös kartoituksen kysymysten asettelun pohdintaan.

Kartoituksen väittämiin vastaaminen on haastavaa ilman laajaa tietoa ja ymmärrystä maakunnassa toimivien järjestöjen toimintaedellytyksistä ja niiden kehityksestä sekä yhteistyörakenteista yms. Näyttää kuitenkin sille, että Keski-Suomessa vastaajien tieto näistä on parantunut vuodesta 2018 vuoteen 2019 mennessä. Eri väittämien kohdalla ”en tiedä” -vastauksia on vuonna 2019 vähemmän kuin vuonna 2018. Vuonna 2019 kyselyssä kartoitettiin Keski-Suomen vaikuttavat järjestöt -hankkeen aloitteesta lisäksi tilaisuuksien ja viestinnän hyödyllisyyttä samaan tapaan kuin hankkeen tekemässä koontikyselyssä alkuvuodesta 2019. Vastaajista 77 % oli kokenut hankkeen tilaisuudet ja viestinnän erittäin hyödyllisenä tai hyödyllisenä. Paljon tai jonkin verran uutta tietoa oli saanut 91 % vastaajista. Erityisen hyödylliseksi oli koettu järjestöjen toimintaympäristön muutokseen liittyvä tieto, tiivistelmät tärkeimmistä asiakirjoista ja aktiivinen vuoropuhelu vastuuvalmistelijoiden kanssa. Vastauksissa nostettiin erityisen merkitykselliseksi hanketyöntekijöiden vahva osaaminen ja kokemus sekä tehokas ja asiantunteva viestintä. Vastaajista 81 % oli pystynyt hyödyntämään saamaansa uutta tietoa omassa työssään tai arjessaan mm. oman toiminnan tulevaisuuden suunnittelu- ja kehittämistyössä. Vastaajien mielestä hanketyöntekijät ovat tuoneet erittäin tarpeellisen lisän maakunnan järjestökentän tukemiseen ja sen valmistautumiseen tuleviin muutoksiin. Hankkeella on samoin ollut merkittävä rooli siinä, että järjestöt huomioidaan sote-uudistuksen suunnittelussa ja että järjestöt on otettu mukaan yhteiseen kehittämistyöhön.

KOHDERYHMÄLTÄ KERÄTYN PALAUTTEEN YHTEENVETO. Palautteet kertovat siitä, että hankkeen koordinoivalle, tietoa kokoavalle ja eri toimijoiden yhteistyötä tiivistävälle toiminnalle on tarvetta. Mitä epäselvempi ja mitä enemmän toimintaympäristö on muutoksessa, sitä enemmän tarvitaan riittävästi resursseja koko järjestökenttää kokoavaan ja toimintaympäristön analyysiä tekevään työhön. Tuloksia on hyödynnetty toiminnan suuntaamisessa yhä vahvemmin niihin kohtiin, joista on tullut toiveita, samoin kuin niihin, joista on tullut kiittävää palautetta. Palautteita hyödynnetään erityisesti syksyn 2019 ja vuoden 2020 toiminnan suunnittelussa.

6. Miten seuranta- ja arviointitietoa on kerätty yhteistyökumppaneilta?

KESKI-SUOMEN MAAKUNTA- JA SOTE-UUDISTUKSEN VASTUUVALMISTELIJAT JA KS 2021 PROJEKTITOIMISTO. Järjestöjen muutosagentti työskenteli tiiviissä yhteistyössä uudistuksen vastuuvalmistelijoiden ja projektitoimiston kanssa ja sai myös tätä kautta seurantatyökaluja ja -tietoa, joka tuki hankkeen toteutusta. Maakunta- ja sote-uudistuksen vastuuvalmistelijoille tehtiin huhti-toukokuussa 2019 palautekysely hankkeen toiminnasta. Kysely lähetettiin kymmenelle (10) vastuuvalmistelijalle, ja palaute saatiin yhdeksältä valmistelijalta. Vastuuvalmistelijoiden mukaan hanke on mahdollistanut luontevan vuoropuhelun järjestöjen ja valmistelijoiden välillä. Heidän mukaansa hanke viesti uudistuksen etenemisestä aktiivisesti ja keskitetysti laajalle järjestökentälle, mikä helpotti luontevan vuorovaikutuksen ja luottamuksen syntymistä. Samalla se mahdollisti yhteisen suunnittelun ja järjestöjen aktiivisen osallisuuden valmistelussa. ”Hanke on tehnyt hyvää työtä eri foorumeilla maakunnassa, luonut järjestöille tilaisuuksia vaikuttaa ja saada äänensä kuuluviin sekä rohkeasti hakenut ja luonut vaikuttamisen paikkoja”. Vastuuvalmistelijoiden mukaan hankkeen vaikuttamistoiminnan ansiosta maakunta- ja sote-uudistuksen

valmistelussa osattiin hyödyntää järjestöjä ja järjestöjen asiantuntemusta. Vaikuttamistoiminnan ansiosta myös yksityiset tuottajat oivalsivat aivan uudella tavalla järjestöjen roolin ja järjestöjen kanssa tehtävän yhteistyön mahdollisuudet.

Järjestöjen suuntaan tehtävän työn koordinaatiovastuu ja sen keskittäminen sekä luontevan keskustelukumppanin tunnistaminen on vastaajien mukaan myös jatkossa oleellista, jotta olemassa olevat organisaatiot tietävät, miten järjestökenttään saadaan yhteys. Samoin heidän mielestään järjestöjen on tärkeää olla aktiivisesti mukana jo tulevan uudistuksen suunnitteluvaiheessa sekä tuoda esille järjestökentän moninaisuutta ja eri rooleja sekä kansalaisnäkökulmaa valmisteluun eri järjestöaloilta. Lisäksi he pitävät tärkeänä, että hanke kokoaa järjestöjen yhteistä näkemystä ja tilannekuvaa (tilastot, tutkimukset, seurannat, arvioinnit) sekä rakentaa yhteistä näkymää kehittämisen painopisteistä. Tähän tarpeeseen ja toiveeseen vastataan mm. vahvistamalla yhteistyötä olemassa olevien organisaatioiden suuntaan sekä Keski-Suomen järjestöstrategian laadinnalla ja toimialakohtaisella tiedonkeruulla sekä sote-järjestöjen hyte-toiminnan tiedon keruulla.

KESKI-SUOMEN LIITTO. Maakuntaliitto on ollut hankkeen yhteistyökumppani alusta alkaen, ja yhteistyön sitoumus on tehty vuosille 2017-2020. Keski-Suomen liitossa pidetään oleellisen tärkeänä hankkeen jatkumista. Liiton edustajien mukaan hanke on tukenut järjestöjen aktiivista ja saumatonta osallistumista Keski-Suomen maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun. Koska Keski-Suomi profiloituu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen mallimaakunnaksi, hankkeelta ja järjestötoimijoilta toivotaan järjestöjen hyvinvointia ja terveyttä edistävän toiminnan näkyväksi tekemistä ja kiinnittämistä alueelliseen hyvinvointityöhön. Palautteen pohjalta jäsennetään ja kirkastetaan edelleen järjestöjen hyte-toimintaa sekä kannustetaan järjestöjä toimimaan kansalaisten ja palveluiden käyttäjien äänenä ja olemaan aktiivisia alueellisen hyvinvointiohjelman rakentamisessa.

VALINNANVAPAUSKOKEILU. Hanketyöntekijät ovat osallistuneet Jyväskylän valinnanvapauskokeilun järjestöyhteistyötyhmän tapaamisiin. Sen lisäksi valinnanvapauskokeilun työntekijöiden kanssa on pidetty säännöllisiä yhteistyötapaamisia. Kokeilun vetäjiltä ei ole pyydetty erikseen palautetta, vaan sitä on saatu suullisesti. Kokeilun vetäjien mukaan yhteistyö on ollut sujuvaa ja se on auttanut hahmottamaan mm. terveys-/ sote-keskuksiin sijoittuvan järjestöyhteistyön mahdollisuuksia ja varsinkin kehittämisen kohteita. Järjestöjen yhteistyön tiivistyminen esimerkiksi terveysasemien kanssa edellyttää resursseja ja panostusta juuri tähän yhteistyöhön. Valinnanvapauskokeilun loputtua järjestöjen ja terveysasemien yhteistyötä on jatkettu järjestöjen sekä terveysasemilla (Jyte ja seututk) toimivien sosiaaliohjaajien ja palveluohjaajien kanssa. Tällä kehittämistyöllä rakennetaan pohjaa myös Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelmaan.

TYÖPAJOJEN VETÄJÄT. Hankkeen järjestämissä sote- ja maakuntapäivissä työpajojen vetäjinä toimineet järjestötoimijat ja vastuuvalmistelijat ovat antaneet suullisesti ja osin kirjallisesti palautetta tilaisuuksiin liittyen. Vetäjinä on viidellä kerralla ollut yhteensä 19 eri henkilöä. Ensimmäisten sote- ja maakuntapäivien vetäjien (etenkin järjestötoimijoiden) mukaan työpajan veto oli haastavaa. Myös osallistujat toivat esille sitä, että työpajojen vetäjinä tulee olla uudistuksen parissa kiinteästi olevia henkilöitä. Tämän jälkeen vetäjiksi on pyydetty kunkin substanssin vastuuhenkilöitä. Lisäksi työpajojen vetäjille annettuja ohjeita kirkastettiin, ja ohjeistamiseen käytettiin aiempaa enemmän huomattavasti enemmän aikaa. Vetäjien antama palaute on tämän jälkeen kohentunut kerta kerralta.

KUNTAKÄYNNIT. Vuoden 2017 lopussa ja vuoden 2018 aikana hanke teki yhdessä KYT-järjestöpalveluiden kanssa kuntakäyntejä, joissa kartoitettiin kuntien järjestöyhteistyötä ja suunniteltiin elinvoimapajoja. Osa käynneistä oli ennen elinvoimapajoja, osa niiden jälkeen. Tammikuun lopulla 2019 KYT-järjestöpalveluiden harjoittelija teki kuntakäyntejä arvioivat puhelinhaastattelut yhteensä 10 kunnan viranhaltijalle. Haastattelussa kysyttiin 1) johtiko tapaaminen johonkin jatkotoimenpiteeseen kunnan ja paikallisten yhdistysten välillä, 2) oliko tapaamisesta hyötyä, 3) tukiko ennakkokäynti kunnan sitoutumista elinvoimapajaan / auttoiko käynti edistämään elinvoimapajassa syntyneitä järjestö-kuntayhteistyön ideoita, 4) onko käynnin jälkeen kunnan puolelta tai yhdistyksiltä noussut tukitarpeita tai toiveita, joihin KYTin

puolelta voisimme vastata sekä 5) Yhdistystori.fi -palvelun hyödyntäminen kunnassa. Vastausten perusteella kunnissa on tunnistettu järjestöjen ja yhteistyön tekemisen merkitys. Kuntakäynnit koettiin hyödylliseksi ja ne poikivat uusia ideoita ja kehittämisajatuksia. Osassa kuntia oli järjestetty järjestöille tilaisuus käynnin tuloksena ja osassa järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö oli saanut uusia muotoja, jotta nk. hiljaisemmatkin yhdistystoimijat saataisiin mukaan. Käynti oli innostanut ja edistänyt elinvoimapajaan sitoutumista, ja pajojen tärkeydestä kaikki vastaajat olivat yhtä mieltä. Pajat koettiin toimivan yhteistyön edistämisen pönkittäjinä ja erittäin hyödyllisenä. Niiltä toivottiin konkreettisia tuloksia ja kehittämiskelpoisia ajatuksia. KYTin rooli nähtiin tärkeänä fasilitaattorina ja osallisuuden lisääjänä. Kunnissa tulee vielä enemmän tunnistaa järjestöjen rooli ja potentiaali, etenkin sosiaali- ja terveysjärjestöjen. Yhteistyön tukemista siis tarvitaan jatkossakin. Vastauksia on hyödynnetty erityisesti alueellisten elinvoimapajojen suunnittelussa.

KYT ry:n HALLITUS. Hanketyöntekijät osallistuvat KYTin hallituksen kokouksiin ja saavat palautetta toiminnasta. Hallitus seuraa ja tukee hankkeen etenemistä erityisen huolellisesti, sillä yksi KYTin toiminnan strategisista painopisteistä on yhteiskunnallisten muutosten tulkinta ja kansalaistoiminnan edistäminen muutoksissa. Hallitus on todennut, että hankkeen toimintaympäristö on haastava, ja siitä huolimatta hankkeessa on edetty tavoitteiden mukaisesti.

HANKKEEN ASIANTUNTIJARYHMÄ. Hankkeen asiantuntijaryhmä (kokoontuu 2-3/v) seuraa ja arvioi hankkeen edistymistä tukien työntekijöitä toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Ryhmässä on edustajat hankkeen yhteistyösopimuskumppaneista, KS liitosta, KS sosiaalialan osaamiskeskuksesta, kunnista ja oppilaitoksista sekä KYTistä. Asiantuntijaryhmä käsitteli hankkeen toimintaa ja tulevia linjauksia maakunta- ja sote-uudistuksen kaatumisen jälkeen toukokuussa ja elokuussa 2019. Ryhmä totesi, että hankkeen tarve ja alkuperäiset tavoitteet ovat pääosin edelleen relevantteja uudistuksen kaatumisesta huolimatta ja että hankkeessa tulee edelleen säilyttää koordinoiva rooli suhteessa järjestöihin. Tavoitteisiin liittyen asiantuntijaryhmä totesi, että erityisesti maakuntauudistukseen liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä tulee tarkastella uudelleen uudistuksen kaatumisen vuoksi.

HANKETYÖNTEKIJÖIDEN YHTEENVETO PALAUTTEISTA

Hanketyöntekijöiden oman arvion mukaan hankkeessa on onnistuttu säilyttämään koordinoiva rooli ja toimimaan hankkeen tavoitteiden mukaisesti; järjestöjen eri roolien näkyväksi tekeminen, järjestöjen kiinnittäminen maakunta- ja kuntatason kehittämistyöhön, ajankohtaisen tiedon jakaminen, järjestöjen toiminnan ja yhteisen vaikuttamistyön tukeminen sekä eri toimijoiden yhteistyön vahvistaminen. Maakunta- ja sote-uudistuksen kaatumisen jälkeen hankkeessa on onnistuttu muokkaamaan toimintaa suhteessa uuteen toimintaympäristöön ja selkiyttämään suunnitelmat sen mukaisesti syksylle 2019 ja vuodelle 2020.

TAVOITTEET

<u>7. Mitkä olivat hankkeen tavoitteet vuosille 2017-2018?</u>

Päätavoitteena oli, että keskisuomalaisilla järjestöillä on tunnustettu asema ja tarkoituksenmukainen rooli osana sote- ja maakuntauudistusta ja järjestöjen osallisuus maakunnan ja kuntien sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä vahvistuu.

Osatavoite 1: Järjestölähtöisen auttamistyön ja kansalaisjärjestöjen asemointi ja koordinointi maakunnassa selkiintyy. Konkreettisena vaikuttamisen ja seurannan kohteena maakunnan, kuntien ja järjestöjen yhteistyörakenteet ja resurssit.

Osatavoite 2: Järjestöille muodostuu selkeä rooli maakuntauudistuksessa, uudessa maakunnassa ja kunnassa sekä yhtenäiset vaikuttamisen toimintamallit. Konkreettisena vaikuttamisen ja seurannan kohteena järjestöjen asiantuntijuuden näkyminen ja hyödyntäminen maakunta- ja kuntatasolla.

Osatavoite 3: Järjestöjen valmiudet toimia kunnan kumppaneina hyvinvoinnin, terveyden ja elinvoimaisuuden edistämisessä sekä uuden maakunnan toimintaympäristössä kasvavat. Konkreettisena vaikuttamisen ja seurannan kohteena järjestöjen kokemus niiden valmiuksista asemoida toimintaansa uudelleen ja yhteistyökumppaneiden kokemus järjestötoiminnan merkityksestä ja sen näkyväksi tekemisestä.

8. Miten hankkeen tavoitteita on muokattu sote-uudistuksen kaatumisen jälkeen?

Hankkeen tavoitteita ja toiminnan uudelleen suuntaamisen tarpeita on käsitelty hankkeen asiantuntijaryhmässä, KYT-järjestöpalveluiden tiimissä, vastuuvalmistelijoille tehdyssä palautekyselyssä ja sote-järjestöjen verkostotapaamisissa. Näissä keskusteluissa on todettu yhteisesti, että maakunta- ja sote-uudistuksen kaatumisesta huolimatta hankkeen tavoitteet ja vaikuttamisen kohteet ovat suurimmalta osin edelleen relevantteja. Hankkeen toimintaa on suunnattu uudelleen ja asemoitu uuteen toimintaympäristöön sekä suhteessa olemassa oleviin organisaatioihin.

Maakuntapohjaiseen sote-rakenneuudistukseen liittyviä tavoitteita on arvioitu ja muokattu toimintaympäristön muutosten mukaisesti. Mikäli järjestämisvastuullinen maakunta lähtee syntymään, toiminta kiinnitetään jatkossa maakuntatasolla siihen. Siihen saakka tiivistetään yhteistyötä olemassa olevien organisaatioiden nykyisen ja tulevaan suuntaavan kehitystyön kanssa sekä jatketaan järjestö-kuntayhteistyön rakenteiden vahvistamiseen liittyvää vaikuttamistyötä alkuperäisin tavoittein.

Julkinen-järjestöyhteistyö tarvitsee edelleen kehittämistä sekä maakunta- että kuntatasolla. Jatkossakin tarvitaan kokoajaa ja koordinoijaa, joka pystyy seuraamaan aktiivisesti toimintaympäristön muutoksia ja tiedottamaan sekä mobilisoimaan järjestöjä mukaan. Järjestöjen asiantuntijuus tulee tunnistaa nykyistäkin paremmin, jotta järjestöt voivat olla mukana kuntien ja maakunnan hyte-työssä sekä palvelukokonaisuuksien rakentamisessa ja asiakas- ja palveluohjauksen löydettävissä. Lisäksi järjestöjen roolia palveluiden käyttäjien äänenä tulee vahvistaa. Tulevaisuuden sote-rakenneuudistusta silmällä pitäen kootaan järjestöjen yhteistä näkemystä ja tilannekuvaa järjestötoiminnan kehittämisen painopisteistä.

Uudelleen muotoillut tavoitteet ovat:

Päätavoitteena on, että

- järjestöjen osallisuus maakunta- ja kuntatasolla **sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä** vahvistuu.
- keskisuomalaisilla järjestöillä on tunnustettu asema ja tarkoituksenmukainen rooli nykyisissä ja tulevissa **sote-palvelurakenteissa.**

Osatavoite 1: Järjestölähtöisen auttamistyön ja kansalaisjärjestöjen **koordinointi ja asemointi** maakunta- ja kuntatasolla selkiintyy.

Osatavoite 2: Järjestöille muodostuu selkeä **rooli** maakunta- ja kuntatasolla.

Osatavoite 3: Järjestöjen **valmiudet** toimia kumppaneina hyvinvoinnin, terveyden ja elinvoimaisuuden edistämisessä maakunta- ja kuntatasolla kasvavat.

9. Miten hankkeen kohderyhmää on muokattu sote-uudistuksen kaatumisen jälkeen?

Hankkeen alkuperäisenä kohderyhmänä ovat Keski-Suomen maakunnassa toimivat sosiaalista hyvinvointia edistävät järjestöt. Hankkeen toimintaa ja viestintää on maakuntatasolla kohdennettu pääasiassa sosiaali- ja terveysjärjestöihin. Tämä kohdennus on tehty jo ennen uudistuksen kaatumista.

Järjestö-kuntayhteistyön osalta kohderyhmä on sama kuin ennen. Elinvoimapajat ovat avoinna kaikille Keski-Suomen kuntien järjestöille, yhdistyksille ja seuroille. Sote-järjestöjä on ollut mukana jokaisessa pajassa, noin alle puolet kaikista osallistuneista yhdistyksistä. Kuntien vastuulla oleva hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö edellyttää monialaista järjestöyhteistyötä siksikin, että useissa kunnissa perinteisten sote-järjestöjen lukumäärä on pieni. Toisaalta esimerkiksi kyläyhdistykset toimivat hyvin moninaisissa rooleissa, ja kyläyhdistyksenä saattaa toimia hyvinkin moninainen yhdistysjoukko.

Maakunta- ja sote-uudistuksen kaatumisen seurauksena yhteistyökumppaneita on haarukoitu ja selvitetty uudelleen. Maakunta- ja sote-uudistuksen vastuuvalmistelijoiden palattua omiin työtehtäviinsä yhteistyöstä on sovittu olemassa olevien organisaatioiden kanssa:

- Keski-Suomen sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikkö vastaa terveydenhuoltolain mukaisen järjestämissuunnitelman päivittämisestä.
- Keski-Suomen liitto on ottanut omalta osaltaan vastuuta maakunnallisesta hyte-työstä, ja tavoitteena on muodostaa Keski-Suomesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen mallimaakunta. Keski-Suomen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ryhmä ohjaa alueellisen hyvinvointiohjelman laadintaa.
- Keski-Suomen sairaanhoitopiiri vastaa yhdessä Jyväskylän kaupungin kanssa maakunnallisesta osallisuustyöstä.
- Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen ja KYTin kesken tehdään laajaa yhteistyötä Tulevaisuuden sote-keskusohjelmaan liittyen: Meijän sote-keskus, Ihminen edellä Keski-Suomen tulevaisuuden sote-keskuksiin.
- Järjestöyhteistyötä sekä hoito- ja palvelukokonaisuuksia kehitetään yhdessä Jyten ja Seututerveyskeskuksen terveysasemilla toimivien sosiaali- ja palveluohjaajien sekä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikön kanssa.
- Jyväskylän kaupungin kanssa selvitetään kaupungin ja järjestöjen yhteistyötä sekä sen kehittämisen tarpeita.
- Maakunnan sote-johdosta on muodostettu maakunnallinen työryhmä, jonka vastuuhenkilöiden kanssa on sovittu järjestöjen mukaan liittämisestä uudistukseen sen edetessä.

Välikyselyyn vastaamisen aikana hankkeen sähköpostijakelulistalla on 342 henkeä ja hankkeen Facebook-sivuilla on 273 seuraajaa. Kaikkien sähköisten viestintäkanavien (Yhdistystori, Twitter, Innokylä) kautta välitetyn tiedon leviämisen laajuutta ei hankkeessa pystytä arvioimaan. Tiedossamme on kuitenkin, että useat toimijat välittävät hankkeen tuottamaa tietoa ja erityisesti järjestöjen muutosagentin laatimia koosteita eteenpäin.

HANKKEEN TOIMINTA

Kuvatkaa seuraavissa kohdissa hankkeen sisältö tiiviisti. Kuvatkaa, minkälaista toimintaa hankkeessa on tehty, kuinka paljon, kenen kanssa ja kuka toiminnan on toteuttanut.

10. Hankkeen toiminta vuosina 2017-2018 (ennen sote-uudistuksen kaatumista)

Seuraavassa kuvataan hankkeen toiminta ajalla 1.8.2017-8.3.2019.

Osatavoite 1: Järjestölähtöisen auttamistyön ja kansalaisjärjestöjen koordinointi ja asemointi maakunnassa selkiintyy.

- Keski-Suomessa maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelu keskittyi järjestämistehtävään ja järjestämissuunnitelman laatimiseen. Uudistuksen valmistelussa ei juurikaan ollut kiinteitä työryhmiä, vaan työtä tehtiin kaikille avoimen osallisuuden kautta. Hanke tiedotti järjestöjä osallistumisen ja vaikuttamisen paikoista, ja tässä hankkeen merkitys oli erityisen tärkeä.

- Maakunnan vastuuvalmistelijoiden ja järjestöjen kanssa käytiin keskustelua järjestöyhteistyön pelisäännöistä, rakenteista ja sisällöistä, erityisesti järjestöjen ja järjestölähtöisen hyte-toiminnan näkymisestä ja resursoimisesta tulevassa maakunnassa.
- Järjestöjen pariin ohjaamisen ja tiedolla johtamisen tarpeisiin luotiin järjestämisestä vastaavan valmistelijan toimeksiannosta hankkeen koordinoimana lista maakunnan järjestöjen yleishyödyllisestä hyte-toiminnasta järjestämissuunnitelman liitteeksi.
- Yhdessä Keski-Suomen järjestöareenan sekä järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöydän toimijoiden kanssa vaikutettiin siihen, että maakunnassa resursoidaan hyte- ja järjestöyhteistyörakenteisiin ja että maakuntaan nimetään järjestöyhdyshenkilö. Järjestämissuunnitelmaan kirjattiin ehdotuksia mm. järjestöjen toimintaedellytysten turvaamiseen, maakunnan järjestörahoitukseen, tiloihin ja eri toimijoiden yhteistyökäytäntöihin ja järjestötoiminnan pariin ohjaukseen liittyen.
- Selvityshenkilö Tuija Braxin raportin pohjalta laadittiin nk. tarkistuslista asioista, joista tulee sopia järjestöjen, maakunnan ja kuntien kesken. Hankesuunnitelmassa ollut yhdyspintasopimus ja alustava ehdotus sopimuksen sisällöstä kirjattiin myös järjestämissuunnitelmaan.
- Molemmat hanketyöntekijät osallistuivat myös maakunta- ja sote-uudistuksen viestintäryhmän ja -tiimien työskentelyyn. Samalla viestintäryhmän muille jäsenille (AVI, ELY, TE, KS2021, KS liitto, JKL kaupunki, shp) kerrottiin järjestöistä ja järjestöjen rooleista maakunnassa.

- Maakunta- ja sote-uudistuksen edetessä lähdettiin maakunnan järjestäjän johdolla luomaan maakunnallista ekosysteemiä syksyllä 2018. Järjestämisestä vastaava valmistelija yhdessä Keski-Suomen yrittäjien edustajan kanssa muodosti palveluiden tuottajien työryhmiä ja järjesti tuottajien avoimia tapaamisia (n 1x/kk). Järjestöjen muutosagentti osallistui tuottajien avoimiin tapaamisiin (5x) sekä tiedotti ja motivoi järjestöjä osallistumaan niihin. KYT ry ja hanke yhteistyössä rekrytoivat järjestäjän pyynnöstä palveluiden tuottajien työryhmien puheenjohtajiksi ja jäseniksi järjestötoimijoita.

- Palveluntuottajien työryhmien ja avoimien tapaamisten rinnalle lähdettiin hankkeen koordinoimana alkuvuodesta 2019 muodostamaan järjestötoimijoiden työryhmiä hyte-näkökulmasta. Lakien viivästymisen ja uudistuksen kaatumisen vuoksi näiden työryhmien työskentely ei edennyt ja toiminnallinen yhteistyö sekä järjestöjen asiantuntijuuden konkreettinen kiinnittäminen sote-rakenteisiin jäi kesken. (Työtä jatketaan myöhemmin tässä raportissa sekä hankkeen jatkohakemuksessa kuvattavalla tavalla).

- Keski-Suomen Järjestöareenan toimintaa arvioitiin ja kehitettiin vastaamaan uutta toimintaympäristöä yhdessä Järjestöareenan ja maakuntaliiton toimijoiden sekä KS2021 -projektin vastuuvalmistelijoiden kanssa. Areenan toimintaa ja funktiota suhteessa maakuntaliittoon kirkastettiin. Keskusteluiden pohjalta luotiin järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöytä, joka toimii Järjestöareenan tavoitteiden mukaisesti. Kumppanuuspöydän toiminta käynnistyi helmikuussa 2019. Kumppanuuspöytä kokoaa järjestöjä eri toimialoilta ja keskittyy järjestöjen toimintaedellytysten turvaamiseen vuoropuhelussa maakuntaliiton kanssa. Järjestöjen muutosagentti valittiin järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöydän puheenjohtajaksi kaudelle 2019-2020. Hankkeen molemmat työntekijät osallistuivat Järjestöareenan työskentelyyn.

- Muutoskoordinaattori ja KYT-Järjestöpalveluiden erityisasiantuntija laativat ”Järjestöpositiivinen kunta on hyvinvoinnin voittaja” -tarkistuslistan kunnille ja järjestöille sekä luonnoksen kunnan järjestöyhdyshenkilön työnkuvaksi jatkotyöstöä varten. Järjestöpositiivisen kunnan tarkistuslistan

teemoja ovat toimivat rakenteet, toiminta- ja kohdeavustukset, maksuttomat ja terveet tilat sekä järjestötiedon hyödyntäminen. Listaa on jaettu mm. jokaiseen Keski-Suomen kuntaan, elinvoimapajojen osallistujille, eri tilaisuuksissa ja sosiaalisen median kanavissa sekä Kuntaliitolle. Lisäksi tieto on välittynyt myös maakunnan ja kuntien päättäjille kuntakirjeen mukana. Tarkistuslista löytyy Yhdistystori.fi -palvelusta.

Osatavoite 2: Järjestöille muodostuu selkeä rooli maakuntauudistuksessa, uudessa maakunnassa ja kunnassa

- Järjestöjen osallisuutta ja asiantuntijuuden hyödyntämistä uudistuksen valmistelussa koordinoitiin ja edistettiin järjestämällä Järjestöjen maakunnalliset sote- ja maakuntapäivät hankesuunnitelman mukaisesti (2-3/ vuosi) viisi kertaa. Päivien teemoina olivat toimintaympäristön muutokseen liittyvät ajankohtaiset aiheet: maakunta- ja sote-uudistus valtakunnallisella ja maakunnallisella tasolla, Keski-Suomen järjestämissuunnitelma, selvityshenkilö Tuija Braxin raportti ja Keski-Suomen järjestökartoitus. Koska Keski-Suomen maku-sote- valmistelussa keskityttiin järjestämistehtävään, järjestöjen sote- ja maakuntapäivillä tuotettiin sisältöä järjestämissuunnitelmaan järjestöjen näkökulmasta. Päivät järjestettiin yhteistyössä KS2021 -vastuuvalmistelijoiden sekä muiden uudistuksen parissa olevien tahojen ja järjestöjen kanssa. Tavoitteena oli saada 50 osallistujaa/ päivä. Osallistujia oli joka kerralla enemmän (11.12.17: 113 osallistujaa; 9.2.18: 90; 3.5.18: 77; 14.9.: 52 ja 15.1.19: 103 osallistujaa), yhteensä 435 osallistujaa. Näistä järjestöjä ja -säätiöitä oli yhteensä 395. Osallistujista yli puolet oli maakunnallisia toimijoita, noin neljäsosa paikallisia toimijoita ja noin viidesosa valtakunnallisia toimijoita. Sosiaali- ja terveysalan järjestöjä ja säätiöitä oli osallistujista suurin osa, yhteensä 305. Eri järjestöjä ja säätiöitä tavoitettiin yhteensä 100.

- Asiakas- ja palveluohjauksen työpajoista (4.3; 5.3. ja 6.3.2019) järjestöille sovittiin asiakas- ja palveluohjauksesta vastaavan uudistuksen valmistelijan kanssa. Ennen uudistuksen kaatumista vastuuvalmistelijan kanssa sovittiin, että työpajat rakennetaan niiden teemojen pohjalle, joissa palveluohjausta järjestöjen toiminnan pariin olisi järkevä kehittää, vaikka uudistus kaatuisikin. Kuitenkin uudistuksen kaatumisen kynnyksellä yhteinen arvio oli se, ettei työpajoja ole järkevää toteuttaa tässä vaiheessa. (Työtä jatketaan myöhemmin tässä raportissa ja hankkeen jatkohakemuksessa kuvattavalla tavalla).

- Maakunnan hyte-työ:
    a. Maakunnallinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä. Pj järjestöjen muutosagentti. Työryhmän työskentely käynnistyi huhtikuussa 2018, kirkasti tehtäväänsä ja keskusteli mm. maakunnallisen hyte-ohjelman rakenteesta sekä funktiosta. Neljä kokoontumista vuonna 2018.
    b. Hanke osallisti järjestöjä maakunnallisen hyte-ohjelman tekoon järjestöjen sote- ja maakuntapäivien yhteydessä. Hyte-ohjelman teko ei edennyt suunnitellulla tavalla lainsäädäntötyön viivästysten takia. (Maakunnan hyte-ryhmä on kuitenkin jatkanut työskentelyään, ja hyte-ohjelman teko jatkuu. Järjestöjen osallistaminen ohjelman tekemiseen on Keski-Suomen järjestöareenan, järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöydän sekä sen puheenjohtajana toimivan järjestöjen muutosagentin vastuulla).
    c. Järjestöjen muutosagentti osallistui Keski-Suomen hyvinvointiosaamiskeskittymän (KeHo) työskentelyyn ja tuotti yhdessä hankkeeseen palkatun tutkijan kanssa kansalaisyhteiskuntaan liittyvää sisältöä KeHon hyvinvointitalousjulkaisuun. Julkaisu liittyi maakuntaohjelman tavoitteeseen, jossa tarkoituksena on Keski-Suomen hyvinvoinnin, talouden ja kilpailukyvyn vahvistaminen. Hankkeen ansiosta julkaisussa saatiin tuotua esille elinkeinoelämän tavoitteiden rinnalle kansalaisyhteiskunnan merkitystä.

- Hankkeen työntekijät osallistuivat maakunnallisen osallisuusfoorumin ja osallisuustyöryhmän työskentelyyn (MOF). 1 kokoontuminen vuonna 2017; neljä kokoontumista v 2018. Osallisuusohjelmasta luotiin osallisuusfoorumissa ensimmäinen versio. Hankkeessa tiedotettiin järjestöille osallisuusfoorumista ja kannustettiin järjestöjä osallistumaan sen työskentelyyn. Osallisuusohjelmaa käsiteltiin Keski-Suomen järjestöareenan sekä järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöydän tapaamisissa ja jaettiin siitä tietoa järjestöille sähköpostitse. Osallisuustyöryhmässä suunnitellut alueelliset tilaisuudet eivät toteutuneet uudistuksen kaaduttua. Osallisuustyötä pidetään kuitenkin edelleen yllä ja toimintaa jatketaan verkostotyönä. Hankkeen työntekijät osallistuvat edelleen maakunnallisen osallisuustyön eteenpäin viemiseen.

- Keski-Suomen Järjestöareenan sekä järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöydän kanssa käynnistettiin keskustelu maakunnallisen järjestöstrategian tarpeellisuudesta osana kunta- ja maakuntastrategioita. Strategian tekoa ei vielä käynnistetty, koska alkuperäisenä tavoitteena oli kiinnittää se maakuntastrategiaan, mutta sen teko ei alkanut lainsäädännön viivästymisen ja uudistuksen kaatumisen vuoksi. (Järjestöstrategian teko jatkuu 2019-2020 Keski-Suomen järjestöareenan sekä järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöydän voimin, osallistaen maakunnassa toimivat järjestöt.)

- Järjestö 2.0 -hankkeen valtakunnallinen ohjelmakokonaisuus ja verkostotapaamiset. Tapaamisissa arvokkainta on ollut muiden 2.0 -hankkeiden tapaaminen ja toimivien käytäntöjen jakaminen sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden ajankohtaista tilannetta valottavat alustukset. Näiden tapaamisten lisäksi vierailtiin maakunnallisten hankkeiden luona Tampereella, Mikkelissä ja Oulussa. Uudenmaan Kumaja-hankkeesta tehtiin vierailu Keski-Suomeen.

- Hankkeen voimin tuettiin järjestötoimijoiden ja verkostojen vaikuttamistyötä. Verkostotapaamisten teemoina olivat mm. toimintaympäristön muutos maakunta- ja sote-uudistuksen seurauksena, selvityshenkilö Tuija Braxin raportti, Keski-Suomen järjestämissuunnitelma ja järjestöjen yhteinen vaikuttamistyö:

    a. Keski-Suomen järjestöareena (Yhteensä kolme KS Järjestöareenan kokoontumista, jokaisessa järjestöjen muutosagentin puheenvuoro, yhteensä 38 osallistujaa. Lisäksi 1 työryhmän kokoontuminen).
    b. Järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöytä (valmistelu vuoden 2017 ja 2018 aikana, käynnistys helmikuussa 2019)
    c. Valtakunnallisten sote-järjestöjen aluetyöntekijöiden Kolmikko -verkosto (yhteensä kolme kokoontumista ja 30 osallistujaa, v 2018 kahdessa tapaamisessa järjestöjen muutosagentin puheenvuoro ja muutoskoordinaattori esitteli järjestökartoitusta).
    d. Maakunnan palveluntuottajajärjestöjen verkosto (järjestöjen muutosagentti osallistui tapaamisiin ja sai tätä kautta arvokasta lisätietoa palvelutuotannon ja hyte-toiminnan suhteista)
    e. KYTin koordinoiman työllisyyspoliittisten toimijoiden verkosto (molemmat hankkeen työntekijät osallistuivat kokouksiin, yhteensä seitsemän kertaa; työllisyyteen ja kasvupalveluihin sekä niiden kehittämiseen liittyvää tietoa)
    f. Maakunnan monikulttuuriset järjestöt (yksi tapaaminen 2018, yht. 18 osallistujaa)
    g. Keski-Suomen Kehitysvammaisten tukipiiri (kehittämispäivät 21.4. ja 27.10.18 tukipiirin jäsenjärjestöille, yhteensä 47 osallistujaa)
    h. Sotainvalidien veljesliiton Sisä-Suomen piiri (24.10.18, 40 osallistujaa).
    i. Eläkeliiton Keski-Suomen piirin kevätkokous (23.3.18, 70 osallistujaa)
    j. Jyväskylän vanhusneuvoston iltakokous sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen yhteinen iltakokous (kaksi kokousta 2018, yhteensä 50 osallistujaa)
    k. Keski-Suomen sydänpiirin hallitus (yksi tapaaminen 2018, 12 osallistujaa)

l. Jyväskylän seudun Valikko-ryhmä (kahdessa tapaamisessa puheenvuoro 2018, yhteensä 38 osallistujaa)
m. Maakunnassa toimivien aistivammajärjestöjen (NKL, Kuurojen liitto, Kuurosokeat) kanssa käytiin keskusteluita siitä, mihin ja miten näiden olisi hyvä ja mahdollista vaikuttaa toimintaympäristön muutoksessa.
n. Valtakunnallinen kohtaamispaikkaverkosto (järjestöjen muutosagentti osallistui kohtaamispaikkaverkoston julkilausuman laadintaan 2018).
o. LAPE-tiimin ja muutosagentin kanssa järjestettiin LAPE-järjestöjen verkostolle aamu- ja iltapäiväkahvitilaisuuksia, yhteensä kolme tilaisuutta ja yhteensä 68 osallistujaa.
p. Hanke käynnisti keskisuomalaisten maakunta- ja piiritasolla toimivien järjestöjen tapaamiset lokakuussa 2018. Nämä tapaamiset eivät toistaiseksi jatkuneet uudistuksen tilanteen vuoksi.
q. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen (KOSKE) hallinnoiman Yhdessä ei olla yksin hankkeen kanssa pidettiin säännöllisesti yhteistyötapaamisia.

- Muutoskoordinaattori edisti järjestöjen osallisuutta kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä, erityisesti hyvinvointikertomusprosessissa, alueellisten elinvoimapajojen lisäksi pitämällä puheenvuoron Keski-Suomen kuntien hyvinvointikertomuskoulutuksessa (Järjestöjen kokemustiedon kerääminen) ja osallistumalla koulutuksen työpajatyöskentelyyn. Lisäksi hän edisti konkreettisesti kuntatasolla järjestöjen kokemustiedon keräämistä hyvinvointikertomukseen työstämällä Laukaan kunnan kanssa sähköisen kyselyn järjestöille. Karstulassa hän järjesti hyte-illan järjestöille yhteistyössä Karstulan kunnan ja KYT-järjestöpalveluiden kanssa. Illassa oli osallistujia 24. Lisäksi muutoskoordinaattori toteutti Wiitaunionin hyte-ryhmän kanssa hyte-illat Pihtiputaan ja Viitasaaren järjestöille ja kuntalaisille. Osallistujia näissä illoissa oli yhteensä 40. Hanketyöntekijät osallistuivat kuntien hyte-koordinaattoreiden tapaamisiin, joita kutsuu koolle Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen Yhdessä ei olla yksin -hanke. Kokemustiedon keruun malleja on koottu Innokylään yhteistyössä muiden Järjestö 2.0 -hankkeiden kanssa.

- Maakunnassa toimivien järjestöjen toimintaa tuotiin esille myös mm. Keski-Suomen Torilla (noin 500 kävijää), Soteuttamoissa (järjestöjen muutosagentin puheenvuoro Soteuttamo Road Showssa 2017; 120 kuulijaa ja Soteuttamossa 2018 hankkeen ja KYT-Järjestöpalveluiden esittelypiste) ja osallistuttiin ministeri Saarikon hyte-kiertueelle tammikuussa 2017. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin ulkomaisille työelämävaihdossa oleville HOPE-vieraille esiteltiin hanketta sekä maakunta- ja sote-uudistusta sekä kansalaistoiminnankeskus Mataraa.

- Maakuntavaalivaikuttamiseen varauduttiin laatimalla KYTin vaaliteesit, joiden luomiseksi järjestöjen muutosagentti käytti työaikaa. Hankeen työntekijät osallistuivat kevään 2019 eduskuntavaalien vaalitilaisuuden suunnitteluun yhdessä KYTin muun henkilökunnan kanssa.

Osatavoite 3: Järjestöjen valmiudet toimia kunnan kumppaneina hyvinvoinnin, terveyden ja elinvoimaisuuden edistämisessä sekä uuden maakunnan toimintaympäristössä kasvavat

- Hankkeessa toteutettiin suunnitelman mukaisesti järjestöjen maakunta- ja sote-päivät (kuvattu tarkemmin osatavoitteessa 2). Järjestämisestä vastasi järjestöjen muutosagentti yhdessä uudistuksen vastuuvalmistelijoiden, järjestöjen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Päivät mahdollistivat verkostoitumisen, vaikuttamisen ja järjestöjen yhteisten näkemysten kokoamisen.

- Lisäksi 3.5.18 järjestöjen sote- ja maakuntapäivien yhteydessä järjestettiin pyöreän pöydän keskustelu selvityshenkilö Tuija Braxin, maakunnan sote-vastuuvalmistelijoiden ja muutamien järjestötoimijoiden kesken.

- Alueelliset elinvoimapajat järjestettiin vuonna 2018 seitsemällä (7) alueella (1 paja/ alue). Elinvoimapajat ovat toimintamalli, jolla kehitetään järjestöjen ja kuntien yhteistyötä niin paikallisesti kuin myös alueellisesti. Pajat kokoavat järjestöjä ja yhdistyksiä sekä kunnan viranhaltijoita ja päättäjiä yhteistyön kehittämisen ja verkostojen luomisen äärelle kaikista Keski-Suomen kunnista. Toimintamallin käynnistämisvuonna pajojen ytimessä oli herätellä ja käynnistää järjestö-kuntayhteistyötä konkreettisen yhteistyön kehittämisen suunnitelman avulla. Muutoskoordinaattori järjesti tilaisuudet yhteistyössä KYT-järjestöpalveluiden erityisasiantuntijan kanssa ja kumppaneina olivat kaikki Keski-Suomen 23 kuntaa. Jokaisesta kunnasta on nimetty yhdyshenkilöt pajojen suunnitteluun ja toteutukseen. Suunnitteluun otettiin mukaan myös alueelliset Leader-ryhmät, Saarijärven-Viitasaaren seutukunnan pyöreä pöytä ja KS järjestöareena. Tavoitteena oli saada mukaan kunnista yksi (1) edustaja, järjestöjen edustajia yht. n. 20-30 ja yhdistyksiä 15 / paja. Osallistujia oli yhteensä 220, joista kunnan edustajia 56, järjestöjen edustajia 136, yhdistyksiä 91, muiden organisaatioiden edustajia 17 ja kuntalaisia 11. Kaikista yhdistyksistä sote-järjestöjä oli yhteensä kaikissa tilaisuuksissa 44 ja eri sote-järjestöjä 39. Ensimmäisen vuoden elinvoimapajan toteutus on kuvattu toimintamalliksi Innokylään.

- Muutoskoordinaattori teki yhdessä KYT-järjestöpalveluiden kanssa kuntakäyntejä 12 kuntaan loppuvuoden 2017 ja vuoden 2018 aikana. Osassa käyntejä oli mukana myös Keski-Suomen Kylien ja Leader-ryhmän edustajat. Kuntien puolelta osallistujina oli muutama viranhaltija eri toimialoilta (mm. sivistys, vapaa-aika, hyvinvointi) ja kunnanjohtaja. Muutamassa tapaamisessa mukana oli myös paikallisten järjestöjen edustajia ja/tai luottamushenkilöitä. Osa käynneistä sijoittui ennen vuoden 2018 elinvoimapajoja ja osa niiden jälkeen. Näiden lisäksi muutoskoordinaattori oli mukana yhteensä seitsemän kunnan yhdistysillassa. Hän osallistui iltojen suunnitteluun ja piti niissä asiantuntijapuheenvuoron sekä oli mukana fasilitoimassa työpajoja.

- Muutosvalmius ja vaikuttaminen: Järjestöjen valmiuksia toimia ja vaikuttaa uudessa kunta- ja maakuntarakenteessa kehitettiin ja tuettiin hankkeen eri tilaisuuksissa sekä erillisessä, muutosvalmiuksia ja vaikuttamistyötä kehittävässä koulutuksessa ”Muutosten ennakoinnin keinot sote-järjestöissä” (6.11.2018). Koulutuksessa esiteltiin ennakoinnissa/ tulevaisuustyössä käytettäviä työkaluja ja sovellettiin muutamaa niistä käytäntöön. Koulutuksessa jaettiin vertaiskokemuksia ja konkreettista tukea muutosten ennakointiin sekä lähivuosien strategiseen suunnitteluun. Osallistujia puhuttivat erityisesti maakunta- ja sote-uudistuksen mukanaan tuoma toimintaympäristön muutos sekä rahoittajien linjaukset, toiminnan vaikuttavuuden esille tuominen, uudet kumppanuudet mm. yritysten kanssa ja ennen kaikkea toiminnan suunnittelu pidemmällä tähtäimellä; kauas näkeminen ja suunnittelun perspektiivi vuotta tai kahta pidemmälle.

- Hankkeen molemmat työntekijät osallistuivat Valinnanvapauskokeiluun liittyvään järjestöyhteistyöryhmään tuoden työryhmän työskentelyyn järjestöjen näkemyksiä. Valinnanvapauskokeilun vastuuhenkilöiden kanssa järjestettiin sote-järjestöille yhteistyötilaisuus 24.10.2017 teemalla Järjestöt sote-keskusten hyvinvointitorilla? Jyväskylässä valinnanvapauskokeilussa keskityttiin erityisesti järjestö- ja yritysyhteistyöhön. Keskustelussa pohdittiin mm. voisiko sote-keskuksista löytyä nykyistä paremmin vertaistukea, voisivatko terveydenhuollon työntekijät tunnistaa järjestöjen toiminnat ja tuen nykyistä helpommin ja miten eritysesti järjestöt ja sote-keskukset voivat yhdessä ennaltaehkäistä sairauksia ja tukea kuntalaisten hyvinvointia. Tässä keskustelussa oli hyvin samanlaisia elementtejä ja samaa tahtotilaa kuin Tulevaisuuden sote-keskuksiin liittyvässä Keski-Suomen mallissa, Meijän sote-keskuksessa. Osallistujia oli 18.

- Viestintä järjestöille: Yhtenä järjestöjen valmiuksien edellytyksenä on oleellisen ajankohtaisen tiedon saaminen sote- ja maakuntauudistuksesta sekä kuntien toiminnan muuttumisesta. Viestintäkärkenä on koko hankkeen ajan ollut järjestötoimijoita koskeva tieto maakunta- ja sote-

uudistuksesta sekä sen vaiheista. Sähköisiä uutiskirjeitä järjestöille laadittiin 1.8.17-7.11.18 aikana yhteensä 22. Sähköisen uutiskirjeen teknisten ongelmien vuoksi siitä luovuttiin marraskuun 2018 jälkeen. Sen jälkeen hankkeen uutiskirjeet ja muu viestintä on hoidettu sähköpostilla sekä muita sähköisiä kanavia hyödyntäen. Muut hankkeen viestintäkanavat olivat KYTin verkkosivut, Yhdistystori, Facebook, Twitter, KS2021 -sivusto ja Innokylä. Järjestöjen muutosagentti ja muutoskoordinaattori olivat mukana maakuntauudistuksen viestintäryhmässä ja viestintätiimeissä.

- Viestintä maakunnan ja kuntien päättäjille: Järjestöjen hyvinvointityön merkitystä avaavia uutiskirjeitä laadittiin kuntien johtajille, kunnan hallitusten ja valtuustojen puheenjohtajille, maakuntavaltuustolle, hallitukselle ja varajäsenille sekä maakuntauudistuksen johtoryhmälle. Kuntakirjeissä hyödynnettiin mm. järjestökartoituksessa ja elinvoimapajoissa kertynyttä tietoa. Vuoden 2018 aikana kirjeet ilmestyivät viisi kertaa. Kuntakirjeet ovat hankkeen internet-sivuilla Yhdistystorilla ja niiden ilmestymisestä lähettiin vastaanottajille henkilökohtaiset sähköpostit.

- Keski-Suomen yhdistys-/ järjestökartoituksen teko. Vaikuttamistyön tueksi teetettiin maakunnallinen järjestökartoitus keskisuomalaisesta järjestökentästä sekä kunta-järjestö-yhteistyöstä. Kohderyhmänä olivat maakunnan hyvinvointia edistävät alueellisen ja paikallisen tason toimijat. Kartoituksen alkusuunnittelusta vastasivat hankkeen työntekijät ja kartoituksen laadinnasta hankkeeseen palkattu tutkija. Kartoituksen pohjalta saatiin hyvä kokonaiskuva etenkin kuntien kanssa yhteistyössä toimivista paikallistason toimijoista sekä eväitä järjestöjen ja kuntien yhteistyön edistämiseen. Järjestökartoituksen pohjalta laadittiin suositukset maakunnalle ja kunnille järjestöjen toimintaedellytysten turvaamiseksi. https://www.yhdistystori.fi/jarjestotietopankki/keski-suomen-jarjestotietoa/jarjestokartoitus/

- Puheenvuorot ja kohtaamiset. Vuonna 2017 hanketyöntekijät kohtasivat eri tilaisuuksissa yhteensä 702 henkeä. Yhteensä vuoden 2018 aikana tavoitettiin 1502 henkilöä ja vuoden 2019 aikana ennen sote- ja maakuntauudistuksen kaatumista (1.1.-8.3.2019) 331 henkeä. Kaikki Keski-Suomen kunnat ovat hankkeen kumppaneina. Järjestöjen muutosagentti piti vuoden 2019 aikana ennen sote- ja maakuntauudistuksen kaatumista (1.1.-8.3.2019) yhteensä kahdeksan pyydettyä ja valmisteltua puheenvuoroa järjestöjen asemasta sekä vaikuttamisen paikoista maakunta- ja sote-uudistuksessa.

11. Hankkeen toiminta vuonna 2019 (sote-uudistuksen kaatumisen jälkeen)

(Kuvatkaa myös, miten sote-uudistuksen kaatuminen on vaikuttanut toimintaan ja yhteistyökumppaneihin sekä miten toimintaympäristön muutokseen on reagoitu.)

Sipilän hallituksen maakunta- ja sote-uudistuksen kariutumisen jälkeen Keski-Suomessa on käyty keskustelua siitä, mitä kehittämistoimenpiteitä voidaan edistää ja toteuttaa nykyisten vastuuorganisaatioiden yhteistyönä. Keski-Suomessa tärkeänä painopisteenä on hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Tämä on hyvä tavoite suurten terveyserojen maakunnassa, ja tähän toivotaan sekä tarvitaan erityisen paljon järjestöjen panosta.

Tarkoituksena on edetä viidellä teemalla, joista etenkin kohdissa 1-4 tarvitaan järjestöjen panosta.

1. Kokonaisuuden johtaminen, esimerkiksi tietojohtaminen ja terveydenhuoltolain mukaisen järjestämissuunnitelman uusiminen.
2. Asiakaslähtöisyys, esimerkiksi asiakassegmentointi, palveluketjujen kehittäminen ja maakunnallisen asiakas- ja palveluohjauksen vahvistaminen.
3. Hyvinvoinnin mallimaakunnan perustan vahvistaminen alueellisella hyvinvointityöllä.

4. Osallisuuden syventäminen yhteistyössä järjestöjen kumppanuuspöydän ja maakunnallisen nuorisovaltuuston kanssa.
5. Yhteistyöratkaisut, jotka voivat olla organisaatiomuutoksia, yhteisiä organisaatioita tai yhteisiä tehtäväjärjestelyitä.

Kesän jälkeen Keski-Suomeen on muodostettu maakunnan sote-johtajista koostuva työryhmä, jonka tehtävänä on jatkaa maku-sote-uudistuksen valmistelussa toteutettua kehittämis- ja integraatiotyötä. Lisäksi työryhmä valmistelee näkemykset siitä, kuinka nykytoimintaa ja yhteistyötä tulisi kehittää tulevan sote-uudistuksen näkökulmasta. Maakunnassa on päädytty päivittämään terveydenhuoltolain mukainen järjestämissuunnitelma sekä kehittämään sote-peruspalveluita toiminnallisen yhteistyön kautta. Maakunnallisen kuntayhtymän tms. valmistelua ei toistaiseksi käynnistetä. Valtakunnan tason uudistuksen etenemisestä luonnollisesti seurataan, ja mikäli järjestämisvastuullinen maakunta lähtee syntymään, sen mukaisesti edetään. Näiden lisäksi maakunnassa jatketaan eri toimijoiden yhteistyötä kohti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen mallimaakuntaa. Hanke ja sen avulla järjestöt kiinnittyvät näihin tavoitteisiin ja suunnitelmiin sekä tulevaisuuden sote- ja hyte- rakenteisiin mm. seuraavassa kuvattavalla tavalla.

- Sote-uudistukseen ja tulevaisuuden sote-keskukseen liittyen on sovittu yhteistyöstä KYTin ja Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kesken. Yhteistyössä halutaan rakentaa keskisuomalaista mallia sote-keskuksille; Meijän sote-keskus, jonka rakentamiseen osallistetaan vahvasti myös järjestöt ja kansalaiset.
- Keski-Suomen sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikön vetämänä käynnistyy terveydenhuoltolain mukaisen järjestämissuunnitelman päivitys sosiaalihuollon osuudella laajennettuna. Vastuuhenkilöiden kanssa on sovittu järjestöjen osallisuudesta teemaryhmien työskentelyyn. Työryhmiä ei ole vielä muodostettu, aikataulutavoite on vuoden 2019 loppuun (tai vuoden 2020 alkuun) mennessä.

- Keski-Suomessa on tehty selvitys vammaispalveluiden tilasta maakunnassa (Niemelä & Granö, 2019). Selvityksessä todetaan mm, että Keski-Suomessa on paljon vammaispalveluihin liittyvää osaamista ja siten hyvät mahdollisuudet kehittää korkeatasoisia vammaispalveluita. Lisäksi selvityksessä kannustetaan tekemään kehittämistyötä yhteistyössä eri toimijoiden, ml. järjestöjen, kanssa. Hanke kutsui selvityksen tekijät esittelemään selvitystä vammaisjärjestöille huhtikuussa 2019. Tilaisuudessa käydyn keskustelun jälkeen hankkeen voimin on tuettu keskisuomalaisten vammaisjärjestöjen verkostoitumista ja yhteistä vaikuttamistyötä sekä kannustettu heitä osallistumaan Kosken koordinoiman maakunnallisen vammaispalvelutyöryhmän työskentelyyn. Vammaisjärjestöillä on pienet resurssit, ja niiden verkostoituminen tarvitsee paljon tukea. Järjestämissuunnitelman päivittämisen yhteydessä selkiintynee myös se, millä tavalla vammaispalveluselvityksen toimenpide-esityksiä toimeenpannaan maakunnassa. Vammaisjärjestöillä on tässä työssä merkittävä rooli toimia etenkin vammaisten sekä vammaispalveluita käyttävien ihmisten äänenä.

- Asiakas- ja palveluohjauksessa yhteistyön tarpeita on runsaasti. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin ja Jyten sekä seututerveyskeskuksen terveysasemien kanssa kehitetään järjestöjen toiminnan linkittämistä asiakas- ja palveluohjaukseen. Järjestöjen ja terveysasemilla toimivien sosiaali- ja palveluohjaajien yhteistyö käynnistyi elokuussa työpajalla ja jatkuu toisella työpajalla marraskuussa 2019. Hanke on saanut KS sairaanhoitopiiristä pyynnön avittaa järjestöjen toimintojen kokoamista päihde- ja mielenterveyspalveluiden asiakkaiden hoito- ja palveluohjaukseen asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Tähän tarpeeseen liittyen järjestetään työpaja lokakuussa, tavoitteena kehittää yhdessä järjestöjen kanssa sellainen helposti hyödynnettävä hyte-toiminnan tiedonkeruumalli, joka hyödyttää jatkossa eri osapuolia.

- Järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöytä kiinnittyy Keski-Suomen liittoon. Kumppanuuspöydän toiminta on jatkunut uudistuksen kaatumisen jälkeen sovitulla tavalla. Kumppanuuspöytä on

kirkastanut toimintaansa ja tavoitteitaan sekä sopinut toiminnan painopisteistä syksylle 2019 ja vuodelle 2020. Toiminta keskittyy järjestöjen toimialakohtaisen tiedon keruuseen ja näkyväksi tekemiseen sekä järjestöstrategiatyön eteenpäin luotsaamiseen yhdessä Keski-Suomen järjestöareenan kanssa. Uudistuksen kaaduttua maakunnan edustajana toiminut vastuuvalmistelija palasi omaan tehtäväänsä ja kumppanuuspöydässä jäsenenä jatkoi Keski-Suomen liiton edustaja. Sittemmin on arvioitu, tulisiko edustaja pyytää myös Keski-Suomen sairaanhoitopiiristä, erityisesti maakunnalliseen hyte-työhön kiinnittymisen vuoksi.

- Järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöydässä olevat kunkin toimialan edustajat ovat kutsuneet koolle oman toimialansa järjestöjä. Nämä tapaamiset jatkuvat ko. toimialan järjestöjä kokoavina verkostoina. Järjestöjen muutosagentti on ollut fasilitoimassa ja tukemassa kunkin verkoston toimintaa sekä kytkenyt verkostojen toimintaa toimintaympäristön muutoksiin. Näitä verkostotapaamisia on tähän mennessä ollut yhteensä kymmenen (potilasjärjestöt, omaisjärjestöt (2 tapaamista), lasten ja perheiden parissa toimivat järjestöt (2 tapaamista), vammaisjärjestöt, maahanmuuttaja-/ monikulttuurijärjestöt, kulttuurijärjestöt, nuorisojärjestöt). Sote-järjestöjen verkostoissa järjestöjen muutosagentin roolina on tukea verkoston toimintaa ja kiinnittää sitä toimintaympäristöön. Muiden verkostojen tapaamisissa järjestöjen muutosagentin rooli on pienempi; järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöydän toiminnasta kertominen ja tarvittaessa/ pyydettäessä tilaisuuden fasilitointi.

- Jyväskylän kaupunki ja Keski-Suomen sairaanhoitopiiri jatkavat maakunnallisen osallisuustyön koordinoijina. Uudistuksen kaaduttua ryhmä on kokoontunut kerran, ja kokoontuu seuraavan kerran lokakuussa 2019. Hankkeen työntekijät osallistuvat ryhmän työskentelyyn ja osallistavat järjestöjä mukaan.

- Keski-Suomen hyte-ryhmä ohjaa alueellista hyte-työtä, ja järjestöjen muutosagentti toimii työryhmän puheenjohtajana. Alueellinen hyte-ohjelma laaditaan syksyn 2019 ja syksyn 2020 välissä. Tavoitteena on saada ohjelma maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi syksyllä 2020. Ohjelman laatimiseen osallistetaan järjestöt. Järjestöjen muutosagentti kokoaa syksyn 2019 kuluessa ohjelmaan tilannekuvaa maakunnan järjestöistä sekä tukee järjestöjen osallisuutta ohjelman rakentamisessa vuoden 2020 kuluessa yhdessä Keski-Suomen järjestöareenan ja kumppanuuspöydän toimijoiden kanssa.

Järjestö-kuntayhteistyötä on viety eteenpäin seuraavalla tavalla:

- Alueelliset elinvoimapajat järjestettiin suunnitelmien mukaan maalis-huhtikuussa seitsemällä (7) Keski-Suomen alueella yhdessä KYT-järjestöpalveluiden kanssa. Hankkeesta vastuuhenkilönä on muutoskoordinaattori. Pajojen tavoitteena oli edistää järjestöjen ja kuntien hyvinvointiyhteistyötä. Työskentelyssä hyödynnettiin muutoskoordinaattorin ja KYT-järjestöpalveluiden erityisasiantuntijan kanssa yhteistyössä kehittämää hyvinvointiyhteistyön palapeliä. Kumppaneina olivat kaikki Keski-Suomen kunnat ja Keski-Suomen sairaanhoitopiiri. Hankesuunnitelman mukaisesti tavoitteena oli saada mukaan kunnista yksi (1) edustaja, järjestöjen edustajia n. 20-30 sekä yhdistyksiä 15 / paja. Osallistujia oli yhteensä 169, joista kunnan edustajia 41, järjestöjen edustajia 111, eri yhdistyksiä 78, muiden organisaatioiden edustajia 15 ja kuntalaisia kaksi (2). Kaikista yhdistyksistä sote-järjestöjä oli yhteensä kaikissa tilaisuuksissa 44 ja eri sote-järjestöjä 39. Osallistujamäärä oli hieman vuotta 2018 pienempi, johon saattoi vaikuttaa samaan aikaan osuneet paikalliset eduskuntavaalitilaisuudet ja kuntien omat päällekkäiset tilaisuudet, huolimatta siitä, että tilaisuudet oli sovittu hyvissä ajoin vuoden 2018 puolella kuntayhdyshenkilöiden kanssa. Oma osuutensa varmasti oli myös maakunta- ja sote-uudistuksen kaatumisen seurauksilla kunnille.

- Hankkeen muutoskoordinaattori on kartoittanut kesän ja alkusyksyn 2019 aikana kuntakohtaisten puhelinhaastatteluin Keski-Suomen kuntien järjestöyhteistyön ajankohtaista tilannetta. Tulokset on

koottu Järjestöpositiivisuuden kuntatutkaan, joka käytännössä vastaa alkuperäiseen hankesuunnitelmaan kirjattua datapankkia. Kuntatutkan tietoa käytetään vaikuttamistyössä ja kevään 2020 alueellisten elinvoimapajojen suunnittelun tukena.

- Muutoskoordinaattori ja KYT-järjestöpalveluiden erityisasiantuntija kutsuivat alkusyksystä Keski-Suomen kuntien viranhaltijat, jotka tekevät yhteistyötä yhdistysten kanssa, järjestöyhdyshenkilöiden verkostotapaamiseen. Tilaisuuden sisältönä oli tutustuminen, verkostoituminen, järjestöyhteistyön hyvien käytäntöjen jakaminen, keskustelu järjestöyhteistyön ajankohtaisista teemoista ja ilmiöistä sekä kevään 2020 elinvoimapajojen suunnittelu. Tapaamisessa oli mukana 12 viranhaltijaa. Verkosto koettiin tarpeelliseksi; järjestö-kuntayhteistyön ajankohtaiset ilmiöt ovat suurelta osin samoja niin pienemmissä kuin isommissakin kunnissa. Verkoston koollekutsumisesta vastaa jatkossa KYT-Järjestöpalvelut (2krt/v).

Viestintä ja puheenvuorot:

- Hankkeen viestintää on jatkettu aktiivisesti. Järjestöille on laadittu koosteita mm. hallitusohjelmasta järjestöjen näkökulmasta sekä uudistuksen etenemisestä valtakunnallisella ja maakunnallisella tasolla. Kuntakirjeitä on laadittu suunnitelmien mukaisesti ja niissä on tiedotettu ajankohtaisia järjestö-kuntayhteistyön asioita.

- Järjestöjen muutosagentti piti pyydetyn puheenvuoron SOSTEn järjestämillä valtakunnallisilla sosiaali- ja terveyspolitiikan päivillä kertoen keskisuomalaisten järjestöjen vaikuttamistoiminnan hyödyistä maakunta- ja sote-uudistuksessa. Järjestöjen muutosagentti osallistui myös KS 2021 -hankkeen loppuseminaariin panelistina. Tilaisuuden kuulijoina oli noin 200 hengen joukko erityisesti kunta- ja valtion toimijoita. Muutoskoordinaattori piti Terve kunta -verkoston seminaarissa puheenvuoron järjestöjen merkityksestä hyte-työssä yhdessä Päijät-Hämeen Järjestö 2.0 -hankkeen työntekijän kanssa.

TULOKSET

Kertokaa hankkeen tulokset suhteessa hankkeelle asetettuihin tavoitteisiin. Tuloksilla tarkoitetaan asioita, kehitystä ja muutosta, joita toiminnalla on saatu aikaan. Tuloksilla ja vaikutuksilla ei tarkoiteta esim. tekemistä, toimenpiteitä tai tapahtumien lukumääriä.

12. Hankkeen aikaansaadut tulokset vuosilta 2017-2018 (ennen sote-uudistuksen kaatumista)

Päätavoite: Keskisuomalaisilla järjestöillä on tunnustettu asema ja tarkoituksenmukainen rooli osana sote- ja maakuntauudistusta ja järjestöjen osallisuus maakunnan ja kuntien sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä vahvistuu.

Keski-Suomen liiton edustajien sekä maakunta- ja sote-uudistuksen vastuuvalmistelijoiden palautteiden ja heidän kanssaan käytyjen keskusteluiden perusteella voidaan todeta, että hankkeella on ollut aivan oleellinen rooli järjestöjen kiinnittämisessä uudistustyöhön. Hanke on auttanut jäsentämään järjestöjen erilaisia rooleja suhteessa maakuntaan sekä tekemään järjestöissä oleva asiantuntemus näkyväksi. Vastuuvalmistelijoiden mukaan hanke on mahdollistanut ja edesauttanut luontevan vuoropuhelun muodostumista järjestöjen ja valmistelijoiden välillä. Maakuntavalmistelun kannalta erityisen hyödyllistä on ollut järjestöjen tuoma palveluiden käyttäjien näkökulma. Hankkeen ansiosta maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa osattiin hyödyntää järjestöjä ja järjestöjen asiantuntemusta. Myös yksityiset tuottajat oivalsivat uudella tavalla järjestöjen roolin ja järjestöjen kanssa tehtävän yhteistyön mahdollisuudet mm. palveluntuottajien avoimien tapaamisten ja työryhmien kautta.

Maakunta- ja sote-uudistuksen kaatumisen myötä kaatuivat myös järjestämisvastuulliseen maakuntaan liittyvät tavoitteet. Siitä huolimatta järjestöjen eri roolien ja toiminnan moninaisuuden näkyväksi tekeminen hyödyttää myös jatkossa järjestöjen kiinnittymistä maakunta- ja kuntatason kehittämistyöhön.

Osatavoite 1: Järjestölähtöisen auttamistyön ja kansalaisjärjestöjen asemointi ja koordinointi maakunnassa selkiintyy

JÄRJESTÖT MAAKUNNALLISEN EKOSYSTEEMIN LUOJINA. Keski-Suomen maakunta- ja sote-uudistuksessa luotiin järjestäjän johdolla maakunnallista ekosysteemiä ja muodostettiin palveluntuottajien työryhmiä. Palveluntuottajien työryhmät olisivat käynnistyneet myös ilman hanketta, mutta hankkeen ja muun KYTin toiminnan ansiosta järjestöt motivoituivat tulemaan mukaan työryhmiin ja avoimiin tapaamisiin sekä olivat työryhmissä vahvasti mukana. KYT ja hanke yhteistyössä rekrytoivat järjestäjän pyynnöstä palveluiden tuottajien työryhmien puheenjohtajiksi järjestötoimijoita. Tämän ansiosta 11:sta tuottajien työryhmästä viidessä puheenjohtaja oli järjestöstä ja yhdessä työryhmässä järjestötaustaisen palveluntuottajan edustaja. Vammaisten palveluiden sekä työikäisten/ sote-kasvupalveluiden työryhmässä enemmistö oli järjestöjen edustajia. Tuottajien työryhmien rinnalle lähdettiin alkuvuodesta 2019 kokoamaan järjestöjen hyte-työryhmiä, mutta ne eivät käynnistyneet uudistuksen kaatumisen vuoksi.

Tämän prosessin myötä havaittiin, että toiminnan kategorinen jakaminen palvelutuotantoon ja hyte-toimintaan tuottaa sote-järjestöille hankaluuksia. Keski-Suomessa on noin 60 sote-palveluita tuottavaa järjestöä, joista suurin osa tuottaa sosiaalipalveluita. Näistä toimijoista suurella osalla on myös yleishyödyllistä toimintaa sekä niin kutsuttua järjestölähtöistä hyte-toimintaa, jossa yhdistyy ammattilaisten ja vapaaehtoisten tai vertaisten osaaminen ja resurssit. Palveluntuottajajärjestöjen keskusteluiden seurauksena ne päättivät teettää omakustanteisen selvityksen palveluiden hankintaan liittyen. Selvitys valmistui syyskuussa 2019, ja sen pohjalta käynnistyy mm. Jyväskylän kaupungin ja järjestöjen yhteistyön kehittäminen, mukaan lukien järjestöavustukset. Palveluntuottajajärjestöjen tapaamiset ja selvityksen tilaaminen eivät ole hankkeen toimintaa ja olisivat todennäköisesti toteutuneet ilman hankettakin. Järjestöjen muutosagentti on luovuttanut selvityksen tekijän käyttöön maakunnan sote-järjestöihin liittyviä tietoja ja tilastoja.

MAAKUNNAN JA JÄRJESTÖJEN KUMPPANUUSPÖYTÄ KÄYNNISTYI. Keski-Suomeen muodostettiin Keski-Suomen Järjestöareenan tavoitteiden mukaisesti toimiva järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöytä ja sen toiminta käynnistyi helmikuussa 2019. Merkittävä tulos on se, että kumppanuuspöytä kiinnittyy tässä vaiheessa Keski-Suomen liittoon ja sen rooli järjestöjen hyte-toiminnan näkyväksi tekemisessä tunnistetaan ja tunnustetaan. Maakuntaliitosta sekä maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelijoista nimettiin myös edustajat kumppanuuspöytään hankkeen tavoitteiden mukaisesti. Kumppanuuspöydän kautta järjestöille on syntynyt kokemus siitä, että heitä on aidosti kuultu ja otettu mukaan aktiivisina toimijoina valmistelutyöhön. Uudistuksen kaaduttua maakunta- ja sote-uudistuksen vastuuvalmistelija palasi omiin työtehtäviinsä ja edesauttaa osaltaan siinä roolissa kumppanuuspöydän kiinnittymistä eri toimijoiden kanssa tehtävään yhteistyöhön. Maakuntaliiton edustaja jatkaa edelleen kumppanuuspöydässä työskentelyä. Kokoonpanon laajentamista sairaanhoitopiirin edustajalla pohditaan. Kumppanuuspöydän toiminta kytkeytyy muuhun maakunnalliseen kehittämistyöhön, tässä vaiheessa erityisesti maakunnalliseen hyte-työhön, minkä vuoksi järjestöjen muutosagentin panos kumppanuuspöydän toiminnassa on mitä todennäköisimmin ollut ratkaisevan tärkeä.

MAAKUNNAN HYTE-RAKENNETTA KEHITETTIIN JA JÄRJESTÖJEN HYTE-TOIMINNAN TIEDONTARVE TUNNISTETTIIN. Järjestöjen muutosagentti yhdessä järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöydän edustajien kanssa osallistui maakunnan hyte-rakenteen luomiseen. Hyte-rakenne kirjattiin maakunnan järjestämissuunnitelmaan, ja siinä tuotiin esille hyte-yhteyshenkilön sekä järjestöyhdyshenkilön tarpeellisuus. Sote-järjestöjen yleishyödyllisestä hyte-toiminnasta luotiin lista järjestämissuunnitelman

liitteeksi. Tässä prosessissa havaittiin, että sote-järjestöjen hyte-toiminta ja sen tunnistaminen laajemmin edellyttää tarkempaa tiedon keruuta ja järjestöjen osallistamista prosessiin.

JÄRJESTÖJEN JA KUNTIEN YHTEISTYÖRAKENTEET KEHITTYIVÄT. Osassa Keski-Suomen kuntia on ryhdytty kehittämään yhteistyön rakenteita järjestöjen kanssa. Kuntakäyntien ja elinvoimapajojen myötä kunnissa on järjestetty yhdistysiltoja, joissa on kartoitettu yhteistyön tarpeita ja sovittu jatkotyöskentelystä. Kunnat näkevät nyt järjestöt uudella tavalla ja haluavat hyödyntää järjestöjen asiantuntemusta mm. hyvinvointityössä. Kuitenkin vasta puolet Keski-Suomen kunnista ottaa järjestöt mukaan hyvinvointikertomustyöhön ja osallistamisen tavat erilaisia. Jatkossa usea kunta on suunnitellut ottavansa järjestöt mukaan kuluvan valtuustokauden hyvinvointikertomuksen arviointiin sekä seuraavan kauden kertomuksen tekoon. Tahtotilaa järjestöjen osallistamiseen siis on, mutta kunnat tarvitsevat vielä tukea, jotta tahtotila muuttuu konkreettiseksi toiminnaksi.

Hankkeen alkuperäisessä, vuoden 2017 hankehakemuksessa oli tarkoituksena synnyttää järjestö-kuntayhteistyön elinvoimapajojen avulla alueellisia verkostoja, areenoja, jotka jatkavat toimintaansa omaehtoisesti hankkeen jälkeen. Tämä tavoite on osoittautunut erittäin haasteelliseksi toteuttaa ja havaintojen perusteella areenoille ei ole tarvetta juuri nyt tässä ajassa. Elinvoimapajat ovat osallistujien mukaan palvelleet erityisesti kunnan sisäistä verkostoitumista ja yhteistyön kehittämistä. Oma kunta onkin paikallisille yhdistyksille tärkein kiinnittymisen pinta ja yhteistyön alusta. Elinvoimapajoissa mahdollistettu naapurikuntien toimijoiden tapaaminen ja hyvien käytäntöjen jakaminen on kuitenkin koettu hyödylliseksi ja tätä käytäntöä jatketaan vielä hankkeen viimeisen vuoden elinvoimapajoissa. Yksistään kerran vuodessa toteutettavien elinvoimapajojen avulla ei pystytä luomaan aluekohtaisia verkostoja, vaan se vaatii oman prosessinsa omine tavoitteineen sekä riittävät työntekijäresurssit. Hankkeen alkuperäisessä hakemuksessa ollut tavoite saada mukaan elinvoimapajoihin 15 yhdistystä/ paja ei ole toteutunut. Keskimäärin tilaisuuksissa on ollut 11-13 yhdistystä/ paja, mutta kustakin yhdistyksistä on ollut usein useampia edustajia.

Osatavoite 2: Järjestöille muodostuu selkeä rooli maakuntauudistuksessa, uudessa maakunnassa ja kunnassa sekä yhtenäiset vaikuttamisen toimintamallit

JÄRJESTÖJEN ERI ROOLIT TUNNISTETTIIN AIEMPAA PAREMMIN. Maakunta- ja kuntatasolla tunnistettiin ja tunnustettiin aiempaa paremmin järjestöjen eri roolit. Samalla tunnistettiin järjestöjen merkitys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä osallisuuden lisäämisessä. Maakunnan osallisuusohjelman ensimmäisessä versiossa järjestöjen toiminta kytkettiin erityisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävään sekä palveluiden käyttäjien äänenä toimimiseen.

JÄRJESTÖJEN TOIMINNAN PARIIN OHJAAMISEEN SYNTYI YHTEINEN TAHTOTILA. Asiakas- ja palveluohjauksen maakunnallisen mallin kehittämisen kautta hahmottui laajasti järjestöjen pariin ohjaamisen haasteet ja tiedon tarpeet. Kuntien, sairaanhoitopiirin ja perusterveydenhuollon parissa tarvitaan runsaasti lisää yhteistä vuoropuhelua järjestöjen kanssa ja tietoa järjestöjen toiminnasta. Tähän syntyi molemmin puolin tahtotila ja valmiudet, ja tätä työtä jatketaan uudistuksen kaatumisesta huolimatta. Hanketyöntekijät ovat osallistuneet Jyväskylän valinnanvapauskokeilun järjestöyhteistyötyhmän tapaamisiin sekä pitäneet valinnanvapauskokeilua vetäneiden työntekijöiden kanssa säännöllisiä yhteistyötapaamisia. Tämä yhteistyö on auttanut hahmottamaan mm. terveys-/ sote-keskuksiin sijoittuvan järjestöyhteistyön mahdollisuuksia ja kehittämisen kohteita.

SOTE-JÄRJESTÖJEN VERKOSTOT AKTIVOITUIVAT. Järjestöjen muutosagentti osallistui sote-järjestöjen verkostojen toimintaan ja tuki niitä verkoston rakentamisessa sekä maku-sote-uudistukseen vaikuttamisessa. Tätä kautta järjestöt pystyivät vaikuttamaan uudistukseen substanssistaan käsin maakuntatasolla. Tämän työn kautta hahmottui erityisen selkeästi myös se, mikä merkitys on maakuntatasolla tehtävällä koordinaatiotyöllä. Maakunnallinen hanke tukee substanssista käsin työskentelevien järjestöjen yhteistyötä ja kiinnittymistä maakunnallisiin rakenteisiin. Verkostojen toiminta

on monin paikoin aluillaan ja tarvitsee edelleen tukea ja koordinaatiota sekä toiminnan kytkemistä toimintaympäristöön.

Osatavoite 3: Järjestöjen valmiudet toimia kunnan kumppaneina hyvinvoinnin, terveyden ja elinvoimaisuuden edistämisessä sekä uuden maakunnan toimintaympäristössä kasvavat

SYNTYI ERI TOIMIJOIDEN YHTEISTYÖRAKENTEITA JA KUMPPANUUTTA. Maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelun aikana Keski-Suomeen syntyi järjestöjen keskinäistä, järjestöjen ja maakunnan sekä järjestöjen ja kuntien välistä kumppanuutta ja verkostoja. Hankkeen avulla kehitettiin myös sote-riippumattomia rakenteita kuntien ja järjestöjen sekä maakunnan ja järjestöjen hyvinvointiyhteistyön edistämiseen. Tästä hyvänä esimerkkinä on maakunnan ja järjestöjen kumppanuuspöytä.

JÄRJESTÖJEN KIINNOSTUS JA KYKY SEURATA TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSIA JA VAIKUTTAA SIIHEN LISÄÄNTYI. Sote-järjestöjen kyky ja kiinnostus seurata toimintaympäristön muutoksia lisääntyi. Järjestöjen ymmärrys ja tieto maakunta- ja soteuudistuksesta lisääntyi ja järjestöjen valmius asemoida toimintaansa uudistukseen kehittyi verkostoitumisen, tilaisuuksien ja viestinnän myötä. Useat järjestötoimijat verkostoituivat keskenään ja vastuuvalmistelijoiden sekä yksityisten toimijoiden kanssa.

HANKKEEN TILAISUUDET JA VIESTINTÄ TUKIVAT VERKOSTOITUMISTA JA JÄRJESTÖJEN VAIKUTTAMISTYÖTÄ. Hankkeen tilaisuuksiin osallistuneiden ja jakelulistoilla olevien mukaan hankkeen tilaisuudet ovat vastanneet niille alun perin asetettuihin laadullisiin ja määrällisiin tavoitteisiin. Tilaisuudet ovat tukeneet verkostoitumista ja järjestöjen yhteistä vaikuttamistyötä sekä tarjonneet ajankohtaista tietoa. Viestinnän ja koosteiden avulla järjestöt ovat pysyneet ajan tasalla maakunta- ja sote-uudistuksesta sekä kyenneet suuntaamaan omaa toimintaansa uudelleen.

Järjestöjen sote- ja maakuntapäivien osallistujamäärät ylittivät joka kerralla hankehakemuksessa asetetut tavoitteet. Niiden osallistujat ovat suurimmaksi osaksi olleet sekä maakunnallisia ja paikallisia että valtakunnallisia sosiaali- ja terveysalan järjestöjä ja säätiöitä, mikä kertoo tilaisuuksien merkityksestä näille toimijoille. Valtakunnallisten liittojen työntekijöille päivät ovat tarjonneet sellaista tietoa, jota he eivät muuta kautta saa; maakunnallisen suunnittelun ajankohtaiskatsaus, välineitä omien paikallistoimijoiden tukemiseen sekä paikkoja maakuntatason vaikuttamiseen. Alueellisista elinvoimapajoista saatu palaute on ollut hyvää sekä vuoden 2018 että vuoden 2019 osalta ja tilaisuudet on koettu ”innostavaksi tavaksi koordinoida kunta- järjestöyhteistyötä”. Kiitosta ovat saaneet myös pajojen sisältö, etenkin työpajat ja iltojen organisointi. Tilaisuuksien hyödyllisyydestä kertoo se, että niitä toivotaan lisää.

KESKI-SUOMEN JÄRJESTÖKARTOITUKSELLA TIETOA ERITYISESTI JÄRJESTÖ-KUNTAYHTEISTYÖSTÄ. Kartoituksen toteuttamisesta tiedotettiin kuukausia etukäteen ja potentiaalisia vastaajaryhmiä motivoitiin erilaisten verkostojen ja lukuisten vaikuttamistilaisuuksien avulla. Vastaamisen mahdollistanut sähköinen Webropol-linkki oli avoinna 4.1.–14.2.2018. Vastausaikaa jatkettiin kahteen otteeseen, koska Webropol 3.0 -sovelluksen käytössä ilmeni toistuvia, KYT:in toiminnasta johtumattomia käyttökatkoksia. KYT:in työntekijät saivat kymmeniä yhteydenottoja vastaamista yrittäneiltä järjestötoimijoilta ja merkittävä osa heistä kertoi yrittäneensä vastaamista useita kertoja siinä onnistumatta. Voidaan olettaa, että vastaajien määrä olisi ilman teknisiä vaikeuksia muodostunut huomattavasti korkeammaksi kuin nyt (N=270). Kuntakyselyyn vastaamisen mahdollistanut Webropol-linkki saateviesteineen toimitettiin sähköpostitse kaikkiin kuntiin. Vastauslinkki oli auki 13.2.-21.3.2018. Kuntakyselyn toteutusaikana ei ilmennyt merkittäviä teknisiä ongelmia Webropol-sovelluksessa. Vastausaikaa jatkettiin ja useita henkilökohtaisia muistutuksia lähetettiin, kunnes lähes kaikki kunnat olivat vastanneet (22 / 23).

Järjestökartoitus saatiin toteutettua lähes alkuperäisessä aikataulussa runsaista teknisistä ongelmista huolimatta. Järjestökartoitus antoi hyvää kuvaa etenkin niistä järjestötoimijoista, jotka toimivat tiiviissä yhteistyössä kuntien kanssa. Järjestöjen toiminta sekä sen laajuus ja moninaisuus tunnistettiin aiempaa

paremmin. Järjestölähtöiselle auttamistyölle sekä kansalaisjärjestötoiminnalle alkoi selkiytyä oma paikkansa ja roolinsa maakunnallisessa ja kunnallisessa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä. Kartoitus suunnattiin hankesuunnitelman mukaisesti kaikille sosiaalista hyvinvointia edistäville keskisuomalaisille järjestöille. Uudistuksen edetessä havaittiin, että etenkin sote-järjestöjen hyte-toiminnasta, sen laajuudesta ja toimintaedellytyksistä tarvitaan vielä tarkempaa tietoa ja tilannekuvaa.

13. Hankkeen tulokset vuodelta 2019 (sote-uudistuksen kaatumisen jälkeen)

Maakunta- ja sote-uudistuksen kaatumisen myötä hankkeen toiminnan tärkeys ja merkitys on tullut entistäkin näkyvämmäksi. Yhteistyökumppaneilla, hankkeen asiantuntijaryhmällä ja järjestöillä on toiveena hankkeen jatkuminen. Hanke on onnistunut asemoimaan toimintansa uudelleen suhteessa valtakunnan ja maakuntatason muuttuneeseen toimintaympäristöön.

Maakunta- ja sote-uudistuksen kaaduttua KS2021 -projektin vastuuhenkilöt laativat omilta vastuualueiltaan loppuraportit. Järjestöjen muutosagentti ja muutoskoordinaattori tuottivat järjestönäkökulmasta tekstiä kolmeen loppuraporttiin: järjestöyhteistyö, osallisuus ja viestintä sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Jatkon suhteen järjestöjen näkökulmasta opeiksi sekä myös tulevissa uudistuksissa huomioitaviksi asioiksi kirjattiin mm.

- Järjestöjen mukana olo ja yhteistyö useiden eri valmisteluorganisaatioiden kanssa edellyttää myös jatkossa selkeää ja keskitettyä koordinointia. Uudistustyössä järjestöt on otettava mukaan alusta pitäen.
- Järjestöjen kautta voidaan luoda aitoa ymmärrystä palveluiden nykytilanteesta sekä kehittää palveluita alhaalta ylös -ajattelumallilla. Järjestöjen kautta on mahdollista saada asiakkaiden ääni esille palveluiden suunnittelutyössä.
- Järjestöjen oma aktiivinen yhteistyö Keski-Suomessa on arvo, josta kannattaa pitää kiinni ja jota nykyorganisaatioiden kannattaa hyödyntää. Yhteistyölle on järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöydän kautta laadittu rakenteet, joten vuoropuhelun jatkaminen paikallistasolla on luontevaa.
- Järjestöjen toiminta pitää tulevaisuudessa tunnistaa alueellisia hoito- ja palveluketjuja laadittaessa, jotta järjestöjen tekemä työ tunnistetaan ja tunnustetaan osaksi palvelujärjestelmää. Järjestöjen hyte-työtä tulee selkiyttää ja se tulee kirjata hoito- ja palvelukokonaisuuksiin.
- Järjestöjen kiinnittymistä uudistustyöhön edesauttaa se, että järjestöille nimetään kussakin tilanteessa selkeä vastinpari, jonka kanssa suunnittelutyötä tehdään.

Järjestöjen muutosagentti toimii järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöydän puheenjohtajana 2019-2020. Kumppanuuspöydän toiminta ja tavoitteet on sovittu kevään 2019 kuluessa. Toimialakohtainen tiedonkeruu on lähtenyt liikkeelle, ja sen toteuttavat Kumppanuuspöydän jäsenet. Tietoa hyödynnetään mm. maakunnallisen järjestöstrategian sekä alueellisen hyvinvointisuunnitelman laatimisessa.

Maakunnallisen järjestöstrategian tarve selkiintyi ja sitä lähdetään viemään eteenpäin yhdessä järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöydän sekä Keski-Suomen Järjestöareenan voimin. Strategia tehdään yhdessä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Yhdyspintasopimus kirjattiin mm. Keski-Suomen järjestämissuunnitelmaan, mutta sen tekoa ei käynnistetty, sillä uudistuksen kaaduttua sen funktio raukesi.

Hankkeen toiminnan tuloksena useat sote-järjestöt ovat aktivoineet ja käynnistäneet uusiakin verkostoja järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöydän edustajien sekä järjestöjen muutosagentin koordinoimina. Järjestöjen muutosagentin rooli on ollut erityisen merkityksellinen omaisjärjestöjen, lasten ja perheiden parissa toimivien järjestöjen sekä vammaisjärjestöjen verkostojen toiminnan käynnistymisessä. Verkostojen tukeminen ja niiden toiminnan kiinnittäminen muuhun toimintaympäristöön on tärkeää, koska niiden

avulla järjestöjen asiantuntijuuden kiinnittäminen uudistuksen tuleviin askeliin on aiempaa huomattavasti helpompaa. Verkostoista on koottu tietoja Yhdistystori.fi -sivustolle.

Hankkeen alkuperäisessä suunnitelmassa mainittu datapankki sellaisenaan osoittautui haastavaksi koota. Muutoskoordinaattori ja KYT-Järjestöpalveluiden työntekijä loivat erinomaista palautetta saaneen Järjestöpositiivisuuden kuntatutkan, joka pohjautuu kuntien edustajien haastatteluihin ja sitä kautta tehtävään tiedonkeruuseen. Kuntatutkaan saatiin vastaukset kaikista Keski-Suomen kunnista. Järjestöyhdyshenkilöiden ja viranhaltijoiden, jotka tekevät oman työnsä ohella järjestöjen kanssa yhteistyötä, lukumäärä on kasvanut huimasti vuodesta 2017 (vertailuaineistona Keski-Suomen järjestökartoituksen 2018 osana ollut kuntakysely, jonka tiedot pohjautuvat vuoden 2017 tietoihin). Vuonna 2017 järjestöjen kanssa yhteistyötä tekeviä viranhaltijoita oli 7 kunnassa ja yhteensä heitä oli 23, vuonna 2019 heitä on 22 kunnassa ja yhteensä heitä on 43.
Tilojen ja avustusten osalta ei ole merkittäviä muutoksia suhteessa vuoteen 2017. Kaikki kunnat myöntävät järjestöille yleis- ja/tai kohdeavustuksia. Yhtä kuntaa lukuun ottamatta kunnat myöntävät ainakin joitain tiloja maksutta järjestöjen käyttöön. Pelkästään maksuttomia tiloja on vain neljässä kunnassa. Muita kunnan tarjoamia tukipalveluita on 19 kunnassa ja yleisimmät tukimuodot ovat kopiointi, viestintäapu ja liikuntavälineiden käyttö. Reilu puolet kunnista kutsuu järjestöjä säännöllisesti kaikille avoimiin tapaamisiin. Muutoin tapaamiset ovat usein toimialakohtaisia ja kohdennettuja esimerkiksi liikuntaseuroille ja kyläyhdistyksille tai tietyn tapahtuman järjestämiseen. Toimialakohtaisuus aiheuttaa sen, että sote-järjestöt eivät välttämättä löydä paikkaansa kunnan kumppanina.

Järjestöt ovat mukana hyvinvointikertomustyössä vain 12 kunnassa. Pääsääntöisesti järjestöt pääsevät mukaan suunnittelemaan ja tuottamaan sisältöä kertomukseen. Vain kahdessa kunnassa järjestöt ovat mukana kertomusprosessin kaikissa vaiheissa. Muutamassa kunnassa hyvinvointikertomusta ei vielä ole tai sen tekeminen on vasta ihan alussa. Jatkossa usea kunta on suunnitellut ottavansa järjestöt mukaan kuluvan kauden kertomuksen arviointiin ja seuraavan kauden kertomuksen laadintaan. Kuntatutkan havainnot/ tulokset on julkaistu Yhdistystorilla: https://www.yhdistystori.fi/jarjestotietopankki/keski-suomen-jarjestotietoa/jarjestopositiivisuuden-kuntatutka-2019/

Paikallisesti iso tulos on se, että Jyväskylän kaupungin ja järjestöjen välinen yhteistyö on tiivistynyt ja tässä hankkeella on ollut oma merkittävä roolinsa. Tätä työtä jatketaan yhdessä Jyväskylän kaupungin kanssa.

JATKOSUUNNITELMAT

Minkälaisia suunnitelmia teillä on hankkeen jatkon suhteen?

Kertokaa, miten hanke jatkuu vuonna 2019. Kuvatkaa hankkeen mahdolliset suunnitelmat vuodelle 2020.

Keski-Suomen vaikuttavat järjestöt -hankkeen tulevasta toiminnasta on keskusteltu syksyn aikana lukuisissa verkostotapaamisissa. Keskusteluiden tuloksia on hyödynnetty syksyn 2019 toiminnassa sekä vuoden 2020 jatkohakemusta kirjoitettaessa.

Hankkeen tärkeimpänä tehtävänä on varmistaa järjestöille tunnustettu asema ja tarkoituksenmukainen rooli maakunta- ja kuntatason hyte-työssä sekä nykyisissä ja tulevissa sote-palvelurakenteissa. Konkreettisesti tämä tarkoittaa mm. eri toimijoiden yhteistyön koordinointia ja aktiivista viestintää, järjestötoiminnan tiedon keruuta ja näkyväksi tekemistä sekä järjestöjen tukea ja kiinnittämistä maakunnalliseen hyte- ja sote-kehittämistyöhön sekä tulossa oleviin sote-palvelurakenteisiin. Järjestöjen ja kuntien välisten toimivien yhteistyörakenteiden vahvistumiseksi tehdään vaikuttamistyötä pääasiassa alkuperäisten tavoitteiden mukaisesti.

Hankkeessa toteutetaan 1) vuodelle 2019 ja 2020 hankesuunnitelmaan kirjatut toimenpiteet, jotka ovat edelleen relevantteja alkuperäisen suunnitelman mukaisina ja 2) toimenpiteet, jotka ovat osoittautuneet tarpeellisiksi toimintaympäristön muututtua sekä 3) seurataan aktiivisesti sote-uudistuksen ja tulevaisuuden sote-keskusohjelman toimeenpanoa ja kiinnitetään hankkeen toiminta sekä osallistetaan järjestöt näiden toimeenpanoon Keski-Suomessa. Jatkossa hankkeen toiminnassa huomioidaan mahdollisimman hyvin edellisen uudistuksen opit ja kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että tehty työ hyödyttää järjestöjä ja yhteistyökumppaneita esimerkiksi sote-uudistuksen etenemisen epävarmuudesta huolimatta.

Keski-Suomeen on nimetty kuntien sote- ja perusturvajohtajista koostuva maakunnallinen työryhmä. Ainakaan tässä vaiheessa Keski-Suomessa ei lähdetä rakentamaan uutta, yhteistä kuntayhtymää vaan sote-palveluita uudistetaan ja kehitetään toiminnallisen yhteistyön kautta keskittyen kehittämistä vaativiin peruspalveluihin. Maakunnassa seurataan valtakunnallisen tason etenemistä ja mikäli järjestämisvastuullinen maakunta lähtee syntymään, sen mukaisesti edetään.

Keski-Suomi on maakuntana kompakti ja eri toimijat tekevät paljon yhteistyötä keskenään. Haastetta aiheuttaa sote-palveluiden järjestämisen ja tuottamisen useat vastuutahot. Hankkeelle tämä aiheuttaa aiempaa enemmän työtä ja haastetta, sillä keskustelu käydään kunkin organisaation kanssa erikseen yhden maakunnan sijaan.

Syksyn 2019 kuluessa hankkeessa rakennetaan aktiivisesti yhteistyötä nykyisten organisaatioiden kanssa, valmistellaan seuraavan vuoden tilaisuuksia ja toteutetaan hankesuunnitelman mukaiset tilaisuudet ym. syksylle sovitut toimenpiteet.

Osatavoite 1: Järjestölähtöisen auttamistyön ja kansalaisjärjestöjen <u>koordinointi ja asemointi</u> maakunta- ja kuntatasolla selkiintyy.

Maakunnalliset järjestö -yhteistyön rakenteet

- Järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöytä jatkaa toimintaansa syksyllä 2019 ja vuonna 2020 kokoontuen edelleen kerran kuussa. Järjestöjen muutosagentti toimii kumppanuuspöydän puheenjohtajana ja huolehtii yhteisesti sovittujen prosessien etenemisestä myös kokousten ulkopuolella kumppanuuspöydän edustajien kanssa. Usein tämä edellyttää kunkin substanssin tai toimialan edustajan taikka verkoston tapaamista erikseen.
- Maakunnallisen järjestöstrategiaprosessin eteenpäin vieminen ja jalostaminen järjestöjen tahtotilaksi yhdessä järjestöjen kanssa. Työtä koordinoi KS Järjestöareena sekä järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöytä. Järjestöjen muutosagentti vastaa kirjoitustyöstä yhdessä Keski-Suomen järjestöareenan puheenjohtajan kanssa. Prosessista on sovittu KS Järjestöareenan tapaamisessa syyskuussa 2019, prosessi jatkuu syksyn 2019 kuluessa ja vuonna 2020.
- Sote-järjestöjen nykyisten verkostojen vahvistaminen ja uusien verkostojen tuki sekä näkyväksi tekeminen. Kullakin verkostolla on 2-4 kokoontumista/ vuosi. Syksyn 2019 kuluessa on tiedossa vielä ainakin vammaisjärjestöjen ja omaisjärjestöjen verkostotapaaminen. Kokoontumiset jatkuvat vuonna 2020, yhteensä 8-16 tapaamista/ vuosi. Järjestöjen muutosagentti osallistuu näiden verkostojen tapaamisiin tuoden verkostoon mm. ajankohtaista tietoa.

Järjestöjen ja kuntien yhteistyörakenteet ja resurssit

- Tehdään vaikuttamistyötä Järjestöpositiivisuuden kuntatutkan tulosten perusteella. Kiinnitetään erityistä huomiota sote-järjestöjen uhkaan jäädä väliinputoajaksi yhteistyössä. Vaikuttamistyön tueksi teetetään infograafeja ostopalveluna syksyn 2019 ja vuoden 2020 aikana.
- Kuntakirjeet kuntien viranhaltijoille ja päättäjille 4x/vuonna 2020.
- Alueelliset elinvoimapajat 7 alueella, 1 paja/alue. Teemana järjestöpositiivinen kunta. Vahvistetaan edelleen järjestöjen ja paikallisten yhdistysten sekä kuntien välistä yhteistyötä. Tilaisuuksien

suunnittelu ja toteutus yhteistyössä KYT-järjestöpalveluiden kanssa syksyn 2019 ja kevään 2020 aikana.

- Keski-Suomen kuntien järjestöyhdyshenkilöiden verkosto jatkaa tapaamisiaan kaksi kertaa vuodessa KYTin koordinoimana. Päävastuu KYT-järjestöpalveluilla, hanke mukana toteutuksessa. Verkostossa mukana olo tukee muutoskoordinaattorin työtä ja tiimityöllä saadaan toteutettua laadukkaita, verkoston jäseniä parhaiten palvelevia tapaamisia.
- Jyväskylän kaupunki kehittää järjestöyhteistyönsä rakenteita. Kaupunki on hakenut syksyllä 2019 Sitralta demokratiakokeilu -rahoitusta, yhteistyökumppaneina KYT ry ja Keski-Suomen vaikuttavat järjestöt -hanke. Toteutustapa ja aikataulu riippuu siitä, myöntääkö Sitra rahoituksen. Hankkeelle ei koidu kustannuksia.

Osatavoite 2: Järjestöille muodostuu selkeä <u>rooli</u> maakunta- ja kuntatasolla.

Järjestöjen kiinnittäminen maakunnallisesti etenevään sote- ja hyte-kehittämistyöhön

- Terveydenhuoltolain mukaisen järjestämissuunnitelman päivittäminen. Työtä koordinoi sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikkö, ja tehtävän aikataulu tällä hetkellä on vuoden 2019 loppuun mennessä (mahdollisesti 2020 alkuun mennessä). Päivittämistä varten muodostetaan teemaperusteisia työryhmiä, ja järjestöt osallistetaan tähän työhön mukaan perusterveydenhuollon yksikön kanssa sovitusti.
- Vammaispalveluiden kehittäminen. Maakunnassa selvitetään, missä määrin vammaispalveluita olisi mahdollista järjestää maakunnallisesti. Taustalla on mm. keväällä 2019 julkaistu maakunnallinen vammaispalveluselvitys, jossa kannustettiin eri toimijoiden yhteistyöhön ja järjestöjen mukaan ottamiseen vammaispalveluiden kehittämistyössä. Hanke on yhdessä maakunnassa toimivien vammaisjärjestöjen työntekijöiden kanssa aktivoinut vammaisjärjestöjen verkostoitumista. Vammaisjärjestöt vievät asiantuntemustaan sekä erityisesti vammaispalveluita käyttävien ihmisten ääntä ja palvelutarpeita maakunnalliseen vammaispalveluiden kehittämistyöhön sekä Kosken koordinoimaan vammaispalvelutyöryhmään. Syksy 2019 alkaen, jatkuu 2020 -.
- Päihde- ja mielenterveyspalveluiden maakunnallinen kehittäminen. Hanke on saanut tähän liittyen KS sairaanhoitopiiristä pyynnön koota yhdistysten toiminnot päihde- ja mielenterveyspalveluiden asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti. Tätä edistetään työpajassa, joka järjestetään syksyllä 2019. Työpajatyöskentelyn avulla on tarkoitus saada mahdollisimman laadukasta tietoa myös siitä, millä tavalla järjestötoiminnasta kannattaa kerätä tietoa, jotta se hyödyttää kaikkia osapuolia. Vastaava prosessi kiinnostaa myös muita sote-järjestöjen toimialoja, mm vammaisjärjestöjä. Tiedon kokoaminen jatkuu syksyn 2019 aikana ja ammattilaisten hyödynnettäväksi tiedot saadaan vuoden 2019/ 2020 vaihteessa.
- Alueellisen hyvinvointisuunnitelma. Maakunnallisessa hyte-ryhmässä on sovittu, että ns. iso kuva valmistuu syksyn 2019 aikana, ja tämän kokoamisesta sote-järjestöjen osalta vastaa järjestöjen muutosagentti. Eri toimijoita osallistetaan ohjelman tekemiseen vuonna 2020, tavoitteena viedä suunnitelma maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi syksyllä 2020.

Järjestöjen kiinnittäminen tulossa oleviin uudistuksiin ja paikallisesti etenevään kehittämistyöhön

- Keski-Suomessa seurataan valtakunnallisen tason etenemistä ja mikäli järjestämisvastuullinen maakunta lähtee syntymään, sen mukaisesti edetään. Työryhmän vastuullisten vetäjien kanssa on sovittu, että järjestöt ovat alusta pitäen mukana, mikäli sote-uudistus nytkähtää eteenpäin ja työryhmiä tms. muodostetaan.
- Tulevaisuuden sote-keskusohjelmaan liittyen toteutetaan järjestöjen ja terveysasemilla toimivien sosiaali- ja palveluohjaajien tapaaminen 26.11.19 (ensimmäinen toteutettiin 21.8.19, ja sille toivottiin jatkoa). Ohjelmaan liittyen on myös sovittu KYTin ja Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen (KOSKE) yhteistyöstä, tavoitteena Meijän sote-keskus, ihminen edellä Keski-Suomen tulevaisuuden sote-keskuksiin. Yhteistyössä hyödynnetään molempien organisaatioiden

osaamista ja kehittämistyötä mm. järjestöyhteistyöhön, asiakas- ja palveluohjaukseen sekä matalan kynnyksen kohtaamispaikkoihin liittyen.
- Tehdään vaikuttamistyötä kuntiin, joissa järjestöt eivät pääse vielä mukaan hyvinvointikertomusprosessiin ja tuetaan kuntia mm. järjestämällä yhteistyössä mm. työpajoja järjestöille. Tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä sairaanhoitopiirin hyvinvointikoordinaattorin kanssa.

Tiedolla johtamisen tuki
- Keski-Suomessa toimivien sote-järjestöjen hyte-toiminnan kartoitus. Järjestöjen hyte-työn kartoitusta tarvitaan vaikuttamistyöhön sekä järjestöjen toimintaan ohjaamiseksi ja järjestöjen toimintojen saamiseksi mukaan hoito- ja palvelukuvauksiin. Käynnistyy syksyllä 2019 sote-järjestöjen verkostojen avulla ja jatkuu vuonna 2020.
- Jotta hyte-tieto hyödyttää kaikkia osapuolia ja on hyödynnettävissä eri organisaatioiden toiminnassa, tiedonkeruu edellyttää huolellista valmistelua. Asiakas- ja palveluohjauksen toiveena on pystyä löytämään asiakkaan tarpeisiin vastaavat järjestöjen toiminnot teemoittain ja hakusanalla helposti. Kerättävä tieto pyritään saamaan ensisijaisesti Yhdistystori.fi -verkkoalustalle. Samalla hankkeen työntekijät osallistuvat sisällön tuottamisen lisäksi Yhdistystorin käytettävyyden kehittämiseen.
- Järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöydän toimijoiden kanssa kootaan järjestöistä toimialakohtaista tietoa syksyllä 2019. Tietoa hyödynnetään mm. maakunnallisen järjestöstrategian sekä maakunnallisen hyvinvointisuunnitelman tekemisessä. Vuosi 2020.
- Tehdään oppilaitosyhteistyötä resurssien salliessa. Esimerkiksi hankkeessa kertyvän järjestötiedon jakaminen oppilaitoksiin.

Osatavoite 3: Järjestöjen <u>valmiudet</u> toimia kumppaneina hyvinvoinnin, terveyden ja elinvoimaisuuden edistämisessä maakunta- ja kuntatasolla kasvavat.

Järjestöjen tuki, ajan tasalla pitäminen ja aktiivinen tiedotus sekä koordinointi
- Järjestöille suunnatut ajankohtaistilaisuudet, järjestöjen sotepäivät tms. 2-3/ vuosi.
- Uutiskirjeet ja tiivistelmät järjestöille eri kanavia hyödyntäen. Arviolta vähintään 12/ vuosi.
- Järjestölähtöisen palveluohjauksen työpajat sote-järjestöille yhdessä JAMK:n hallinnoiman PAKU-hankkeen (Palvelupolut kuntoon) kanssa. Työpajoissa annetaan työkaluja- ja välineitä järjestöille, jotta ne pystyvät kuvaamaan omaa toimintaansa mahdollisimman selkeästi ja asiakaslähtöisesti. Kohderyhmänä erityisesti PAKU-hankkeessa mukana olevat työllisyys-, päihde- ja mielenterveysjärjestöt. Kaksi työpajaa, kaksi iltapäivää kevät 2020.
- Sote-järjestöjen toiminnan näkyväksi tekemiseksi infograafit tiedon keruuseen pohjautuen, ostopalveluna. Julkaistaan mahdollisuuksien mukaan sopivana teemapäivänä, esim. eläkeläisjärjestöjen toiminta vanhusten viikolla jne. Syksy 2019-vuosi 2020.

Osallistutaan eri toimijoiden koordinoimiin yhteistyöverkostoihin:
- Maakunnallinen hyte-ryhmä 3-4/v, pj järjestöjen muutosagentti, koordinoi KS shp pth-yksikkö.
- Maakunnan osallisuusryhmä, koordinoi JKL ja KS shp
- Maakunnalliset sote-uudistukseen, järjestämissuunnitelman päivittämiseen, sote-palveluiden kehittämiseen tms. liittyvät työryhmät. Oleellista järjestöjen kiinnittäminen työryhmien toimintaan.
- Sote-järjestöjen verkostotapaamiset, kukin verkosto kokoontuu 2-4/v.
- Maakunnan sosiaalijohdon työkokoukset ja KOSKEn koordinoimat eri substanssityöryhmät
- Jyvässeudun Valikko -ryhmä, koordinoi Jyväskylän vapaaehtoistoiminnan palvelut, 6/v.
- Työllisyyspoliittinen työryhmä, koordinoi KYT, 3-4/v.
- Valtakunnallisten sote-järjestöjen aluetyöntekijöiden verkosto Kolmikko, koordinoi KYT, 2-3/v.
- Järjestö 2.0 -hankkeen valtakunnallinen ohjelmatyö
- Maakunnallisten verkostojärjestöjen yhteistyö, koordinoi PK sotun STYKE-hanke ja Sotunet, 2/v.

- Keski-Suomen kuntien hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto, koordinoi KOSKE ja KS shp, 4/v.
- Saarijärven-Viitasaaren seutukunnan pyöreä pöytä, koordinoi KYT-järjestöpalvelut, 2/v.

Hankehakemuksen valmistelu vuosille 2021 - 2023.

- Kevään 2020 STEA-hakuun valmistellaan hankehakemus vuodesta 2021 alkaen yhdessä yhteistyökumppaneiden, maakunnassa toimivien sote-järjestöjen, PK-sotun STYKE-hankkeen, Sotunetin ja muiden maakunnissa toimivien verkostojärjestöjen kanssa.
- Keskustelu mm. sote-järjestöjen verkostoissa syksyn 2019 ja alkutalven 2020 aikana, yksi kokoava työpaja keväällä 2020. Käydään läpi hankkeen tähänastiset päätavoitteet, kohderyhmä, toimenpiteet ja tulokset. Haetaan yhteistä näkemystä mm. uuden hankkeen tavoitteista, kohderyhmästä, toimenpiteistä ja tavoiteltavista tuloksista sekä sovitaan eri toimialojen sote-järjestöjen osallisuudesta ja edustuksesta hankkeessa.